

DEKRET PRASOWY

Z UWZGLĘDNIENIEM WSZYSTKICH ZMIAN
I USTAWAMI DODATKOWEMI

Wydali i komentarzem zaopatrzyli

Dr. A. LANIEWSKI i K. SOBOLEWSKI

pprek. przy lwowskim sądzie okręgowym karnym.

1 9 2 9.

NAKŁADEM KSIĘGARNI
Dra MAKSYMILJANA BODEKA
LWÓW, UL. BATOREGO 14.

DEKRET PRASOWY

Z UWZGLĘDNIENIEM WSZYSTKICH ZMIAN
I USTAWAMI DODATKOWEMI

Wydali i komentarzem zaopatrzyli

Dr. A. LANIEWSKI i K. SOBOLEWSKI

pprok. pizy lwowskim sądzie okręgowym karnym.

1 9 2 9.

NAKŁADEM KSIĘGARNI
Dra MAKSYMILJANA BODEKA
LWÓW, UL. BATOREGO 14.

Drukarnia „MINERWA“, Lwów ul. Żółkiewska 32.

12491

ROZPORZĄDZENIE
PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 10. maja 1927 r.

D. U R. P. Nr. 45, poz. 398.

w brzmieniu ustalonym rozp. Min. Spraw. z 4. I^{go} 1928.

C Z Ę Ś Ć I.

O prasie.

R o z d z i a ł I.

Postanowienia ogólne.

Art. 1.

Prasa jest wolna; podlega tylko ograniczeniom, przewidzianym w niniejszem rozporządzeniu oraz w ustawach karnych.

Artykuł pierwszy nie zawiera właściwie żadnego przepisu prawnego; mieści on w pierwszym swem zdaniu potwierdzenie zasady wynikającej z konstytucji.

Art. 2.

Drukami są wszelkie wytwory graficzne odbite sposobem mechanicznym lub środkami chemicznymi.

Ze względu na to, że rozporządzenie w dalszym swym ciągu stale posługuje się wyrażeniem „druk“, słusznie podało ono w tym przepisie techniczne pojęcie druku. Z przepisu tego wynika, że pod pojęcie druku podpadać będzie nie tylko powielanie uskutecznione zapomocą maszyny drukarskiej jakiegokolwiek typu, ale również i powielanie tego rodzaju jak np. na hektografie.

Tłumacząc ściśle słowo „mechanicznym“, możnaby sądzić, że powielanie uskutecznione np. piórem lub ołówkiem również pod pojęcie druku podpada; przeciw temu jednak przemawia słowo „odbite“, które żąda, by następne egzemplarze nie były ponownie odrębnie sporządzane lecz odbijane.

Art. 3.

Czasopismami są druki, nie mające tworzyć zamkniętej całości, okazujące się przynajmniej raz na trzy miesiące, choćby w nierównych okresach, pod jednym tytułem, w bieżących numerach (zeszytach).

Artykuły 2, 3 i 4 zawierają definicję pojęć, którymi to rozporządzenie operuje. W szczególności za czasopismo uchodzi druk, który odpowiada następującym warunkom:

1. Poszczególne wydania nie mają tworzyć zamkniętej całości. Zatem powieści czy dzieła naukowe choćby wychodziły periodycznie i oznaczane były bieżącymi numerami nie będą uchodzić za czasopisma, skoro poszczególne wydania tworzą w sobie całość. Rozmiar druku nie odgrywa tu żadnej roli.

2. Druk musi się okazywać najmniej raz na trzy miesiące.

3. Musi posiadać stale ten sam tytuł.

4. Następujące po sobie wydania muszą być oznaczone bieżącymi numerami.

Rozpowszechnianiem druku jest zatem nie tylko rozsyłanie go różnym osobom względnie sprzedaż ich, lecz również publiczne udostępnienie ich czytania.

Art. 4.

Za rozpowszechnianie druku uważa się również wystawianie go w miejscu publicznie dostępnem.

Art. 5.

Rozporządzenie niniejsze stosuje się do wszelkich druków, przeznaczonych do rozpowszechniania.

Wyjątek stanowią: papiery wartościowe, druki przeznaczone wyłącznie do użytku domowego lub towarzyskiego, do użytku przemysłu, handlu lub zawodu a nadto z zastrzeżeniem przewidzianem w art. 9, utwory muzyczne bez tekstu słownego i druki artystyczne, mające charakter oryginału.

Nie podpadają pod przepisy niniejszego rozporządzenia:

1. Druki nieprzeznaczone do rozpowszechniania;
2. Druki przeznaczone wprowadzić do rozpowszechniania, jednak należące do kategorii wymienionych w ustępie drugim;
3. Utwory muzyczne bez tekstu słownego i druki artystyczne mające charakter oryginału, co do których istnieje jednak ten wyjątek, że znajduje do nich zastosowanie artykuł 9. niniejszego rozporządzenia.

R o z d z i a ł II.

O drukach.

Art. 6.

Na każdym druku, prócz wyłączonych w art. 5, powinien być wskazany zakład i miejsce odbicia, nakładca i miejsce wydania, a przy czasopismach, zamiast nakładcy — wydawca druku.

Przepis tego artykułu istniał mniej więcej w tej samej formie we wszystkich ustawodawstwach, obowiązujących na ziemiach Rzeczypospolitej Polskiej.

1. Określenie miejsca wydania i odbicia oraz osoby nakładcy czy wydawcy ma na celu: ułatwienie władzy oznaczenia swej właściwości miejscowej w razie zajścia potrzeby wkroczenia;

2. Wskazanie władzy osoby odpowiedzialnej za czyn pozostający w związku z drukiem;

W razie świadomego zaniechania zadośćuczynienia wymogom niniejszego artykułu, wymierzona będzie kara wedle art. 66; w razie dopuszczenia się tego z nieoględności, wymiar kary nastąpi wedle art. 67.

Art. 7.

Zarządzający zakładem, w którym druk jest odbijany, winien niezwłocznie po odbiciu pierwszych egzemplarzy dostarczyć właściwej władzy administracyjnej pierwszej instancji bezpłatnie trzy egzemplarze obowiązkowe druku z wymienieniem liczby egzemplarzy nakładu.

Właściwą władzą administracyjną jest:

- a) władza, w której okręgu znajduje się miejsce wydania;
- b) władza, w której okręgu druk odbito, jeśli miejsce wydania jest zagranicą.

Jeśli druk odbito zagranicą, dostarczenie tych egzemplarzy jest obowiązkiem nakładcy, a co do czasopism — wydawcy.

Jeśli miejsce wydania i miejsce odbicia druku znajdują się w Państwie, każde w okręgu innej władzy administracyjnej pierwszej instancji, zarządzający zakładem graficznym dostarczy jeden egzemplarz druku władzy, w której okręgu druk odbito, równocześnie z wysłaniem trzech egzemplarzy do władzy właściwej.

Artykuł ten oznacza władzę administracyjną, właściwą rzeczowo i miejscowo, której należy dostarczać obowiązkowe egzemplarze druku. Usłup pierwszy określa władzę właściwą rzeczowo a jest nią władzą administracyjną pierwszej instancji; cała dalsza część tego artykułu zajmuje się określaniem władzy, właściwej miejscowo. W tym względzie rozróżnić należy następujące wypadki:

1. Druk został wydany i odbity w temsamem miejscu w kraju — właściwą jest władza miejsca wydania;

2. Druk został wydany i odbity w kraju, jednakże każde z tych miejsc znajduje się w okręgu innej władzy administracyjnej pierwszej instancji — właściwą jest władza miejsca wydania, jednakże władzy miejsca odbicia należy dostarczyć jeden egzemplarz;

3. Druk wydano zagranicą a odbito go w kraju — właściwą jest władza miejsca odbicia druku;

4. Druk wydano w kraju odbito zagranicą — właściwą jest władza miejsca wydania.

(O drukach wydanych i odbitych zagranicą mówi art. 10).

Obowiązek dostarczenia obowiązkowych egzemplarzy ciąży w zasadzie na drukarni a spada na nakładcę względnie wydawcę, gdy drukarnia znajduje się zagranicą.

W razie niezastosowania się do tego przepisu grozi kara wedle art. 67.

Art. 8.

Druki można rozpowszechniać niezwłocznie po dostarczeniu egzemplarzy obowiązkowych właściwej władzy administracyjnej.

Przepis ten stwierdza, że nie istnieje t. zw. cenzura prewencyjna t. zn. że rozpowszechnianie druku nie jest zależne od zezwolenia władzy. Natychmiast bowiem po dostarczeniu egzemplarzy obowiązkowych, bez wyczekiwania decyzji władzy, druk może być rozpowszechniany.

Rozpowszechnianie wbrew temu przepisowi będzie karane wedle art. 67.

Art. 9.

Prócz egzemplarzy obowiązkowych zarządzający zakładem, w którym druk odbito, winien dostarczyć bezpłatnie dla celów bibliotecznych oraz dla celów urzędowej rejestracji liczbę egzemplarzy każdego druku, określaną rozporządzeniami Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych; liczba tych egzem-

plarzy nie może przewyższać dziesięciu. Utwory muzyczne bez tekstu słownego i druki artystyczne będą dostarczane bezpłatnie w jednym egzemplarzu Bibliotece Narodowej w Warszawie. Rozporządzenia zawierać będą bliższe postanowienia, dotyczące składania egzemplarzy dla celów bibliotecznych i urzędowej rejestracji oraz oznaczają, które rodzaje druków mają być dostarczane na papierze trwałym. Nadto zarządzający zakładem dostarczy bezzwłocznie i bezpłatnie jeden egzemplarz każdego druku objętości do trzech arkuszy oraz czasopisma do biblioteki urzędu prokuratorskiego przy sądzie okręgowym, w którego okręgu znajduje się właściwa władza administracyjna.

Co do druków odbitych zagranicą, a wydanych w Państwie, obowiązki powyższe ciążyą na nakładcy, a co do czasopism — na wydawcy.

Na zarządzającym drukarnią, względnie (w wypadku, przewidzianym w ustępie ostatnim) na nakładcy lub wydawcy ciąży obowiązek dostarczenia egzemplarzy:

1. Obowiązkowych władzy administracyjnej; (art. 7).
2. Dla celów bibliotecznych;
3. Dla celów urzędowej rejestracji;
4. Utworów muzycznych i druków artystycznych dla Biblioteki Narodowej;
5. Dla urzędu prokuratorskiego.

Nie zastosowanie się karygodne wedle art. 67.

Art. 10.

Zarządzający składem druków jest obowiązany dostarczyć władzy administracyjnej pierwszej instancji, w której okręgu skład się znajduje, jeden egzemplarz

obowiązkowy druk, sprowadzonego z zagranicy w liczbie ponad pięćdziesiąt egzemplarzy.

Obowiązek powyższy nie dotyczy wydawnictw naukowych, artystycznych oraz zbýtkowych.

Zasada art. 8 ma tu odpowiednie zastosowanie.

Artykuł ten jest niejako uzupełnieniem art. 7.

Mówi on o wypadku, gdy druk tak wydano jakoteż i odbito zagranicą. W tym wypadku zarządzający składem, dokąd odnośny druk sprowadzono, winien dostarczyć władzy administracyjnej jeden egzemplarz obowiązkowy, o ile sprowadził więcej niż 50 egzemplarzy. Ze względu na przepis ustępu drugiego tego artykułu obowiązek ten istnieje tylko odnośnie do literatury beletrystycznej. Cenzura prewencyjna i w tym wypadku nie istnieje.

Art. 11.

Przepisy, zawarte w art. 7, 8, 10 o dostarczaniu egzemplarzy obowiązkowych i terminie ich rozpoznawania, nie dotyczą druków wydawanych i sprowadzanych przez władze państwowe i samorządowe w ich zakresie działania oraz przez instytucje naukowe, których wykaz ustali rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i Ministra Spraw Wewnętrznych.

Ciąży natomiast na nich mimoto obowiązek bezpłatnego dostarczania egzemplarzy dla celów określonych w art. 9.

Art. 12.

Władza administracyjna pierwszej instancji może, za zezwoleniem władzy przełożonej, zabronić ze

względów bezpieczeństwa publicznego lub moralności publicznej rozpowszechniania druków lub pewnego ich rodzaju w bezpośredniem pobliżu świątyń, szkół, lokali wyborczych podczas wyborów oraz wojskowych instytucyj, zabudowań, miejsc ćwiczeń i postojów.

Artykuł ten omawia wypadki, w których władza nie sprzeciwia się bezwzględnie rozpowszechnieniu pewnego druku, jednakże ogranicza ze względu bezpieczeństwa publicznego lub moralności publicznej to rozpowszechnianie w ten sposób, iż zabrania go w miejscach w tym artykule wymienionych.

Kara wedle art. 67.

Art. 13.

Osoby, nie mające lat 17 i obywatelstwa polskiego, nie mogą sprzedawać druków poza składami druków w miejscach publicznych i w handlu okrężnym.

Przy sprzedaży czasopism wolno wywoływać tylko ich tytuły, rodzaj wydania, jak — poranne, nadzwyczajne i t. p., oraz kierunek pisma, jeśli jest wskazywany stale obok tytułu.

Przepis ten normuje kwestję tzw. kolportażu druków (patrz art. 105).

Drugi ustęp zakazuje między innemi podawać treść kolportowanego czasopisma.

Kara wedle art 67.

Art. 14.

Minister Spraw Wewnętrznych ma prawo odebrać debit pocztowy oraz wydać zakaz rozpowszechniania

czasopisma wydawanego zagranicą, lub innego druku wydanego zagranicą, o czym ogłosi w gazecie rządowej.

O ile zakaz rozpowszechniania czasopisma wydawanego w kraju musi znaleźć uzasadnienie już to w niniejszem rozporządzeniu już to w innych ustawach, w szczególności w powszechnych ustawach karnych, o tyle co do czasopism wydawanych zagranicą, zależy wyłącznie od decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych, czy odbierze debit pocztowy oraz wyda zakaz rozpowszechniania czasopisma wydawanego zagranicą,

R o z d z i a ł III.

O zakładach graficznych i składach druków.

Art. 15.

Zakład graficzny (drukarnia, litografia, fotografia i t. p.) i skład druków, przeznaczonych do rozpowszechniania przez sprzedaż, wypożyczanie lub rozdawanie, będzie miał zarządzającego. Zarządzającym może być sam właściciel, użytkownik lub dzierżawca, albo osoba przez nich ustanowiona.

Jeśli właścicielem zakładu lub składu jest osoba prawna, obowiązek ustanowienia zarządzającego ciąży na osobach fizycznych, powołanych do zarządzania jej sprawami.

Rozporządzenie, nakładając na zakłady graficzne i składki druków pewne obowiązki, chce mieć osobę, któraby za wypełnienie tych obowiązków odpowiadała. Tą osobą jest tzw. zarządzający. Może nim być oczywiście tylko osoba fizyczna. Obojętnem

jest natomiast, czy będzie to właściciel, czy dzierżawca, czy też kto inny przez nich ustanowiony.

Kara wedle art. 67.

Art. 16.

Zarządzającym może być tylko obywatel polski, zamieszkały w Państwie, mający 21 lat skończonych, nie pozbawiony czy to zdolności do działań prawnych, czy to, wskutek wyroku sądu karnego, prawa zajmowania urzędów publicznych.

Artykuł ten zawiera określenie warunków, jakim odpowiadać musi osoba zarządzającego.

Kara wedle art. 67.

Art. 17.

Zarządzający powinien w ciągu dwudziestu czterech godzin złożyć pisemne oświadczenie miejscowej władzy administracyjnej pierwszej instancji o objęciu zarządu oraz podać przytem swój adres, nazwę i siedzibę zakładu, tudzież imię, nazwisko, adres jego właściciela, użytkownika i dzierżawcy.

Obowiązek ten dotyczy także każdej zmiany w powyższych danych.

Artykuł ten nie stosuje się do państwowych zakładów graficznych i państwowych składów druków.

Obowiązek zgłoszenia zarządzającego ciąży zatem na samym zarządzającym a nie ewentualnie na tych, którzy go ustanowili. Z brzmienia ostatniego ustępu tego artykułu wynika, że również i państwowe zakłady graficzne oraz państwowe składki druków muszą posiadać zarządzającego a jedynie taki zarządzający wolny jest od obowiązku zgłosze-

nia władzy administracyjnej objęcia zarządu tych instytucji.

Kara jak przy art. 6.

Art. 18.

Zarządzający zakładem graficznym powinien prowadzić księgę zamówień wykonywanych druków, podlegających niniejszemu rozporządzeniu, poświadczoną przez władzę administracyjną pierwszej instancji.

Do księgi tej należy wpisać przed przystąpieniem do wykonania zamówienia tytuł, nakładcę, a przy wydawnictwach periodycznych — wydawcę, ich adresy oraz liczbę odbijanych egzemplarzy. Zamówienie powinno być zapisane przed rozpoczęciem danej roboty.

Władza administracyjna ma prawo sprawdzać zgodność wykonywanych prac z księgą zamówień.

Kara wedle art. 67.

Art. 19.

Władza administracyjna pierwszej instancji ma prawo dokonywać w składach druków kontroli, celem sprawdzenia, czy przepisy rozdziału II są zachowane.

Przepisy art. 18 i 19 mają na celu umożliwienie władzy administracyjnej stałej kontroli nad czynnościami zakładów graficznych i składów druków

R o z d z i a ł IV.

O czasopismach.

Art. 20.

Na każdym egzemplarzu czasopisma. prócz danych wymienionych w art. 6, powinien być wskazany numer kolejny oraz „redaktor odpowiedzialny (imię i nazwisko)“.

Redaktor odpowiedzialny odpowiada za treść czasopisma oraz za niedopełnienie innych obowiązków, wynikających z przepisów tego rozporządzenia. Jeżeli ustanowiono kilku redaktorów odpowiedzialnych, wszyscy powinni być wymienieni oraz oznaczony dział, za który każdy odpowiada. Jeżeli działu w ten sposób nie wymieniono, każdy z redaktorów odpowiedzialnych odpowiada za treść całego czasopisma. Za niedopełnienie innych obowiązków, wynikających z przepisów tego rozporządzenia, nie związanych z pewnym działem, odpowiadają wszyscy redaktorzy odpowiedzialni.

Art. 6 zawiera wymogi odnoszące się do każdego druku, choćby nie był czasopismem; artykuł niniejszy zawiera wymogi specjalne odnośnie do czasopism. Z zestawienia obu tych artykułów wynika, że w każdym czasopiśmie mają być podane następujące momenta:

1. Zakład odbicia;
2. Miejsce odbicia;

3. Imię i nazwisko wydawcy;
4. Miejsce wydania;
5. Numer kolejny;
6. Redaktor odpowiedzialny;

Ustęp drugi tego artykułu określa zakres odpowiedzialności tego ostatniego. Odpowiada on mianowicie tak za usterki formalne jak i treść czasopisma.

Art. 21.

Redaktorem odpowiedzialnym czasopisma może być tylko obywatel polski, zamieszkały w Państwie, mający 21 lat skończonych, nie pozbawiony czy to wolności, czy to zdolności do działań prawnych, czy to, wskutek wyroku sądu karnego, prawa zajmowania urzędów publicznych.

Osoba skazana za zbrodnię lub występek, popełnione w treści druku, lub za nieoględne trzykrotne w ciągu roku dopuszczenie ogłoszenia utworu zawierającego treść zbrodniczą lub występłą (art. 54, 56), nie może być redaktorem odpowiedzialnym w ciągu trzech lat od uprawomocnienia się wyroku skazującego.

Ustęp pierwszy tego artykułu zawiera odnośnię do osoby redaktora odpowiedzialnego tesame wymogi, jakie zawiera art. 16 odnośnie do osoby zarządzającego. Ustęp drugi zawiera specjalne ograniczenia odnośnie do redaktora odpowiedzialnego; ograniczenia te jednak powodują niezdolność do tego stanowiska jedynie przez lat trzy. Tylko przewinienie dotyczące się treści druku, nie zaś przekroczenia natury formalnej usuwają daną osobę od stanowiska redaktora odpowiedzialnego.

Art. 22.

Redaktorem odpowiedzialnym nie może być poseł na Sejm Rzeczypospolitej, członek Senatu Rzeczypospolitej oraz poseł na Sejm Śląski.

Artykuł ten ma na celu między innemi ułatwienie ścigania redaktora odpowiedzialnego. Dotychczas bowiem, gdy redaktorem odpowiedzialnym był poseł lub senator a popełnił przestępstwo prasowe, chroniła go nietykalność poselska; utrudniało to bardzo ściganie, gdyż trzeba było najpierw uzyskać wydanie danej osoby przez Sejm czy Senat, co obecnie będzie bezprzedmiotowem.

Art. 23.

Kto zamierza wydawać czasopismo powinien zgłosić o tem właściwej władzy administracyjnej pierwszej instancji oraz podać:

- a) tytuł wydawnictwa, jego zakres, terminy i miejsce wydawania;
- b) adres redakcji i administracji;
- c) imię, nazwisko i adres redaktora odpowiedzialnego;
- d) zakład, w którym czasopismo będzie odbijane;
- e) imię, nazwisko i adres wydawcy oraz właściciela, użytkownika i dzierżawcy czasopisma.

Nadto powinien wydawca złożyć wspólne z redaktorem odpowiedzialnym oświadczenie, że redaktor odpowiedzialny odpowiada warunkom niniejszego rozporządzenia.

Władza administracyjna pierwszej instancji jest obowiązana natychmiast wydać bezpłatne zaświadczenie o dokonaniem zgłoszenia.

Watunkiem, by czasopismo mogło zacząć wychodzić, jest uskutecznienie zgłoszenia w tym artykule przewidzianego. Artykuł ten wymaga wniesienia dwu pism do władzy administracyjnej:

1. Zgłoszenia opisanego punktach a — e; uskutecznić je winien wydawca;

2. Oświadczenia opisanego w przedostatnim ustępie; uskutecznić je ma wspólnie wydawca i redaktor odpowiedzialny.

Kara wedle art. 65 względnie 66.

Art. 24.

Wolno rozpocząć wydawanie czasopisma, jeśli w ciągu siedmiu dni władza administracyjna nie zawiadomi zgłaszającego na piśmie,

a) że zgłoszenie lub oświadczenie nie zawiera danych, wymaganych w art. 23;

b) że zachodzą przeszkody, wymienione w art. 21, 22;

c) że tytuł zgłoszonego czasopisma jest taki sam, jak zawieszonego.

Władza administracyjna może zwolnić zgłaszającego od dotrzymania siedmiodniowego terminu.

Wydawanie czasopisma nie jest zawarunkowaniem udzieleniem specjalnego zezwolenia przez władzę. Wydawca winien jedynie wyczekać upływu 7-dniowego czasokresu. Jeżeli w ciągu tego czasu władza administracyjna nie zawiadomi wydawcy o przeszkodach wyliczonych pod literami a — e, może on bezzwłocznie rozpocząć wydawnictwo. Władza administracyjna może jednak — jak wynika z ostatniego ustępu tego artykułu — zezwolić, by wyda-

wnictwo rozpoczęło się natychmiast po uskutecznieniu w myśl art. 23 zgłoszeniu, bez wyczekiwania 7-dniowego czasokresu,

Kara wedle art. 65.

Art. 25.

Zgłoszenie traci moc, jeżeli w ciągu trzech miesięcy od jego dokonania czasopismo nie ukazało się, lub jeżeli przerwa w wydawnictwie trwa ponad sześć miesięcy.

Art. 26.

Jeżeli redaktor odpowiedzialny utraci którykolwiek z warunków, wymaganych w art. 21 lub 22. albo jeżeli okaże się, że tym warunkom w rzeczywistości nie odpowiadał, wydawca powinien bezzwłocznie ustanowić nowego redaktora.

Rozporządzenie żądając, by redaktor odpowiedzialny odpowiadał pewnym wymogom przy swem ustanowieniu, musi też domagać się jego ustąpienia z chwilą, gdy te wymogi przestają istnieć względnie, gdyby się okazało, że one już na samym początku nie istniały. Ustanowienie odpowiedzialnego redaktora jest w każdym wypadku rzeczą wydawcy.

Kara wedle art. 65. względnie 66.

Art. 27.

Zmiana w okolicznościach, podanych w zgłoszeniu lub oświadczeniu, nie wstrzymuje wydawania czasopisma, należy jednak zawczasu zgłosić o niej władzy administracyjnej pierwszej instancji. Zmiany, które nie mogły być przewidziane, należy zgłosić w ciągu trzech dni.

To samo stosuje się w razie ujawnienia niezgodności okoliczności podanych w zgłoszeniu lub oświadczeniu z istotnym stanem rzeczy.

Okoliczności wymienione w art. 23, które winny być zapodane czyto w zgłoszeniu czasopisma czy też oświadczeniu wydawcy i odpowiedzialnego redaktora, mogą ulec zmianie w trakcie wydawania czasopisma względnie przed jego rozpoczęciem a po skutecznionem zgłoszeniu lub oświadczeniu.

Może się zmienić tytuł wydawnictwa, adres redaktora, drukarnia, w której się pismo odbija, osoba odpowiedzialnego redaktora i t. d. Może się wreszcie okazać, że w zgłoszeniu czy w oświadczeniu podano nieprawdę skutkiem omyłki lub mylnych informacji. Wszelkie takie zmiany winny być zawczasu podane do wiadomości władzy administracyjnej, oczywiście o ile je z góry można było przewidzieć; w razie przeciwnym należy to uczynić w ciągu trzech dni po ich nastąpieniu względnie dostrzeżeniu.

Kara wedle art. 65 względnie 66.

Art. 28.

Przepisy art. 20—27 nie dotyczą wydawnictw władz państwowych i samorządowych, wydawanych w ich zakresie działania.

Podobnie jak wolne są władze państwowe i samorządowe wedle art. 11 od dostarczenia obowiązkowych egzemplarzy, tak też wolne są one od wszelkich obowiązków, dotyczących się wydawania czasopisma przez osoby prywatne. Zaznaczyć jednak wypada, że zwolnienie od obowiązków wymienionych

w art. 11 dotyczyło szerszego koła mianowicie prócz władz nadto pewnych instytucji naukowych Zwolnienie wymienione w art. 28 tych ostatnic¹ jednak nie dotyczy.

Art. 29.

Nie wolno wznawiać zawieszonego przez sąd czasopisma.

Zmiana tytułu na inny nie wyłącza uznania tożsamości czasopisma z zawieszonym, jeśli jego wygląd zewnętrzny, zwłaszcza ze względu na układ, nieznacznie różni się od zawieszonego.

Skoro sąd zawiesił wydawnictwo, nie wolno już wznawiać i to ani w sposób otwarty ani też — o czem mówi ustęp drugi — w sposób ukryty, co często dotychczas praktykowano, stosując drobne tylko zmiany już to w tytule już to w formie zewnętrznej.

Kara wedle art. 59.

R o z d z i a ł V.

O sprostowaniach i ogłoszeniach.

Art. 30.

Redaktor odpowiedzialny jest obowiązany umieścić bezpłatnie w czasopiśmie nadesłane mu przez urząd państwowy sprostowanie rzeczowe wiadomości podanej w czasopiśmie. Sprostowanie powinno być wydrukowane na naczelnem miejscu tego samego działu, co prostowana wiadomość.

Nie wolno zmieniać nadesłanego tekstu sprostowania, osłabiać jego znaczenia zapomocą nagłówka,

układu, doboru czcionek lub w inny sposób, ani dodawać uwag w tym samym numerze.

Sprostowanie powinno być umieszczone w najbliższym lub następnym numerze czasopisma, wychodzącego przynajmniej pięć razy w tygodniu, w innych zaś czasopismach w najbliższym numerze, a jeśli sprostowanie otrzymano po drukarskiem złożeniu w kolumny numeru najbliższego — w numerze następnym.

Każdy urząd państwowy ma prawo żądać, by sprostowano rzeczowe wiadomości, podane w piśmie. Istotnym momentem tego przepisu jest słowo „rzeczowe“, z czego wynika, że można domagać się jedynie sprostowania pewnych faktów a nie opinii, krytyki czy czegoś podobnego. Odpowiedzialnym za wykonanie tego obowiązku jest redaktor odpowiedzialny.

Rozporządzenie nie zakazuje krytyki takiego sprostowania względnie przytaczania w dalszym ciągu sprostowanej wiadomości, zakazuje natomiast czynić to w tym samym numerze.

Kara wedle art. 61 i 62.

Art. 31.

Redaktor odpowiedzialny obowiązany jest umieścić w czasopiśmie bez zmian, za zwykłą opłatą, nadesłane mu przez sąd lub inną władzę rozporządzenie, zarządzenie, wyrok, uchwałę, postanowienie lub inne obwieszczenie.

Od sprostowania opisanego w poprzednim artykule odróżnić należy ogłoszenie przez sąd lub inną władzę jakiegoś rozporządzenia czy czegoś podobnego. I tego rodzaju ogłoszenie obowiązany jest redaktor,

odpowiedzialny bezwarunkowo umieścić (ogłoszenia prywatnego może nie przyjąć), różnica jednak zachodzi taka, że o ile sprostowanie z art. 30 musi być ogłoszone bezpłatnie, za ogłoszenie niniejsze należy się zwyczajna opłata.

Kara wedle art. 62.

Art. 32.

Redaktor odpowiedzialny nie może odmówić umieszczenia bezpłatnie w czasopiśmie nadesłanego i podpisanego przez instytucję publiczną lub prywatną, albo przez osobę prywatną sprostowania wiadomości, dotyczącej tej instytucji lub osoby, a wydrukowanej w tem czasopiśmie, jeśli tylko sprostowanie nie zawiera treści karalnej, ogranicza się do przytoczenia okoliczności faktycznych i nie przekracza dwukrotnie objętości prostowanej wiadomości.

Sprostowanie powinno być wydrukowane w tym samym dziale i takimi samymi czcionkami, co prostowana wiadomość.

Ustęp ostatni art. 30 ma tu zastosowanie.

Oba poprzednie artykuły odnosiły się do pism nadesłanych przez urzędy państwowe i sądy. Artykuł niniejszy odnosi się do pism nadesłanych przez instytucje publiczne i prywatne oraz przez osoby prywatne. Co do sprostowania żadanego przez urzędy państwowe a sprostowania żadanego przez te ostatnie osoby zachodzi ta zasadnicza różnica, że urząd państwowy może żądać sprostowania jakiejkolwiek wiadomości a więc tak ten urząd jak i kogokolwiek innego dotyczącej; osoby natomiast wymienione w tym artykule mogą żądać sprostowania jedynie wiadomości ich właśnie doty-

czącej. Dalsza różnica polega na tem, że zakazane w ustępie drugim art. 30 uwagi, są w tym wypadku dopuszczalne nawet w tym samym numerze.

Kara wedle art. 61 i 62.

Art. 33.

Sprostowanie powinno być wydrukowane w języku polskim lub w języku czasopisma, w zależności od tego, w jakim je nadesłano języku. Nadsyłający sprostowanie w języku polskim może żądać od redaktora odpowiedzialnego przetłumaczenia bezpłatnie sprostowania na język czasopisma i ogłoszenia w tym języku.

Na żądanie nadesłającego sprostowanie, redaktor odpowiedzialny prześle mu bezzwłocznie i bezpłatnie numer czasopisma, w którym sprostowanie umieszczono.

Jeżeli czasopismo wychodzi w innym języku a nie polskim, zależy od woli żądającego sprostowania czy sprostowanie — i to tak wymienione w art. 30 jak i w 32 — umieszczone będzie w języku polskim czy też w języku, w którym wychodzi czasopismo. Ponieważ jednak ustawodawca liczył się z tem, że nie każdy obywatel musi znać wszystkie języki, w których czasopisma mogą w Polsce wychodzić, przeto zezwolono dotkniętemu nadsyłać w każdym razie sprostowanie w języku polskim, nakładając zarazem na redaktora odpowiedzialnego obowiązek bezpłatnego przetłumaczenia sprostowania z języka polskiego na język czasopisma i umieszczenia go w tymże języku.

Kara wedle art. 67.

C Z Ę Ś Ć II.

) przestępstwach prasowych.

R o z d z i a ł I.

Postanowienia ogólne.

Art. 34.

Do przestępstw prasowych, czyli zarówno popełnionych w treści druku, jak i porządkowo-prasowych stosuje się ogólne i szczególne postanowienia ustaw karnych, o ile niniejsze rozporządzenie nie stanowi inaczej.

Rozróżniamy dwie kategorie przestępstw prasowych:

1. Popełnione treścią druku; są to takie przestępstwa, do których zaistnienia nie jest istotnem wedle powszechnych czy innych ustaw karnych, by je popełniono treścią druku, — a nadto przestępstwa wymienione w art. 46 — 57 niniejszego rozporządzenia.

2. Przestępstwa porządkowo — prasowe; są to naruszenia przepisów specjalnie dla prasy wydanych. Pozostają one w ścisłym związku z wydawaniem druków i bez nich popełnione być nie mogą.

Do obu kategorii tych przestępstw znajdują zastosowanie postanowienia ustaw karnych, chyba że niniejsze rozporządzenie odrębnie kwestje te normuje.

Art. 35.

Za przestępstwa, popełnione w treści druku, można orzec obok kar przewidzianych w innych ustawach, nadto karę grzywny do tysiąca złotych a jeśli w treści druku popełniono zbrodnię — do pięciu tysięcy złotych, względnie wymiar grzywny, przewidziany w innych ustawach podnieść do tej wysokości.

Za przestępstwa popełnione treścią druku przewidziane są kary jużto w niniejszem rozporządzeniu (art. 47 — 57) jużto w innych ustawach. Do kar przewidzianych w art. 47 — 57 niniejszy artykuł się nie odnosi, lecz jak wyraźnie mówi, stanowi on tylko uzupełnienie względnie podwyższenie kar przewidzianych w innych ustawach. Zatem za przestępstwa przewidziane w art. 47 — 57 wymierza się jedynie karę tamże przewidzianą, natomiast za przestępstwa z innych ustaw karnych, o ile popadną w łączność z wydawaniem druku, wymierza się kary w tychże innych ustawach przewidziane a nadto (fakultatywnie) i kary w tym artykule przewidziane.

Art. 36.

Za grzywny, nawiazki, odszkodowania, opłaty i kosztu postępowania karnego z tytułu przestępstwa prasowego należne:

- a) od autora lub redaktora odpowiedzialnego odpowiadają solidarnie — nakładca i wydawca druku oraz właściciel, użytkownik i dzierżawca czasopisma;
- b) od nakładcy lub wydawcy odpowiadają soli-

darńie — właściciel, użytkownik i dzierżawca czasopisma;

c) od zarządzającego zakładem graficznym odpowiadają solidarnie — właściciel, użytkownik i dzierżawca zakładu;

d) od dzierżawcy zakładu graficznego odpowiadają solidarnie — właściciel i użytkownik zakładu.

Władza administracyjna pierwszej instancji za-
wiadamia zarządzającego zakładem graficznym, w któ-
rym druk odbito, o każdym prawomocnem orzeczeniu
konfiskaty druków, nie będących czasopismami, a obję-
tości do trzech arkuszy każdy, z powodu przestępstwa
popelnionego w ich treści. Jeżeli zarządzający zakła-
dem graficznym trzykrotnie otrzymał takie zawiado-
mienia o konfiskatach z powodu przestępstw, popelnio-
nych w ciągu jednego roku w drukach odbijanych
w danym zakładzie, to zarządzający ten będzie
odpowiadał solidarnie z właścicielem, użytkownikiem
i dzierżawcą zakładu za grzywny, nawiązki, odszkodo-
wania, opłaty i kosztu postępowania karnego, orzeczone
z powodu każdego nowego przestępstwa, popelnionego
w treści druku, nie będącego czasopismem, a objętości
do trzech arkuszy każdy i odbitego w danym zakładzie.

Jeśli w ciągu roku nie orzeczono nowej konfiskaty,
to wyżej wymienione osoby można pociągnąć do od-
powiedzialności solidarnej dopiero po otrzymaniu
trzech nowych zawiadomień.

Postanowienia dwóch poprzednich ustępów mają
odpowiednie zastosowanie do czasopism, bez względu na
ich objętość, z tą zmianą, że zawiadomienia, konfiskaty
i popelnione przestępstwa muszą dotyczyć tego samego
czasopisma, a wówczas odpowiedzialność istnieje z po-

wodu każdego nowego przestępstwa popełnionego w treści tego jedynie czasopisma.

Odpowiedzialność osób, wymienionych w niniejszym artykule, dotyczy zarówno osób fizycznych jak prawnych.

Artykuł ten zawiera określenie osób tzw. „odpowiedzialnych”. (Pojęcie znane polskiej ustawie karno - skarbowej). Są to osoby, które odpowiadają razem z winnym za materialne następstwa przestępstwa, natomiast nigdy nie mogą odpowiadać razem z nim ograniczeniem wolności. Są to przeważnie osoby, które z danego wydawnictwa ciągną korzyści materialne, zaczem słusznem jest, by one także materialnie odpowiadały. Ponieważ chodzi tu tylko o opowiedzialność pieniężną, przeto odpowiedzialną może być nie tylko osoba fizyczna lecz także i prawna.

Art. 37.

Karę aresztu zastępczego wykonywa się bądź po stwierdzeniu niemożności ściągnięcia grzywny od skazanego, bądź, według uznania władzy, dopiero po stwierdzeniu niemożności jej ściągnięcia od wszystkich lub niektórych majątkowo odpowiedzialnych.

Artykuł ten rozstrzyga kwestję, jak postąpić w razie istnienia tzw. aresztu zastępczego tzn. aresztu wstępującego w miejsce nieściągalnej grzywny: czy w razie nieściągalności grzywny odrazu zawiesić areszt zastępczy nad skazanym czy też najpierw usiłować ściągnąć grzywnę od osób odpowiedzialnych i dopiero w razie bezskuteczności tego usiłowania wykonać areszt na skazanym. Ustawodawca pozostawił

kwestję tę swobodnej ocenie władzy. Może ona zatem już w razie nieściągnięcia grzywny od skazanego wykonać na nim areszt zastępczy; może usiłować ściągnąć grzywnę tylko od jednego odpowiedzialnego a w razie niemożności wykonać areszt nie sięgając do innych odpowiedzialnych; może wreszcie ściągać grzywnę od wszystkich odpowiedzialnych i dopiero w razie bezskuteczności areszt wykonać.

Art. 38.

Jeśli druk zawiera w treści cechy przestępstwa, sąd orzeknie konfiskatę druku.

Jeśli popełniono przestępstwo porządkowo-prasowe, przewidziane w III. rozdziale części niniejszej, sąd może orzec konfiskatę druku.

Przepisy powyższe sąd stosuje także wtedy, jeśli przestępca ścigać lub skazać nie można.

Jeśli druk da się podzielić, należy ograniczyć konfiskatę do jego części. Koszt podzielenia poniesie interesowany.

Konfiskata druku nie odpowiadającego przepisom prawnym jest albo obowiązkowa albo fakultatywna. Obowiązkową jest jeżeli chodzi o przestępstwo popełnione treścią druku; fakultatywna jeżeli chodzi o przestępstwo porządkowo-prasowe. Bez względu na to, czy przestępca może być ścigany lub skazany, można orzec konfiskatę.

Art. 39.

Sąd orzeka konfiskatę na wniosek oskarżyciela lub z urzędu.

W sprawach ściganych z oskarżenia prywatnego

albo na wniosek lub z upoważnienia, tudzież w sprawach ściganych na zarządzenie Ministra Sprawiedliwości, sąd orzeka konfiskatę tylko na wniosek oskarżyciela.

Zatem do orzeczenia konfiskaty sąd nie musi wyczekiwać wniosku oskarżyciela. Wyjątek od tej zasady stanowią sprawy wymienione w drugim ustępie tego artykułu.

Art. 40.

Z orzeczeniem konfiskaty łączy się nakaz zniszczenia druku; sąd może również orzec zniszczenie płyt i form służących do sporządzenia druku.

Konfiskata nie dotyczy egzemplarzy, które przeszły w posiadanie osób trzecich do ich własnego użytku.

Celem konfiskaty druku jest uniemożliwienie dalszego rozszerzania go. Do tego zmierzają przepisy tego artykułu a w szczególności ustęp drugi, który z tego powodu nie dotyczy egzemplarzy przeszłych w ręce osób trzecich do ich własnego użytku.

Art. 41.

Orzeczenie o konfiskacie zostanie wywieszone w sądzie i ogłoszone w gazecie rządowej: zawierać będzie oznaczenie skonfiskowanego utworu lub jego ustępów, powołanie przepisów, na których mocy zarządzono konfiskatę, oraz zakaz rozpowszechniania druku.

Sąd nakaże ogłoszenie orzeczenia o konfiskacie z zachowaniem warunków art. 30 i 33 także w czasopiśmie, którego numer uległ konfiskacie.

Art. 42.

W razie skazania za przestępstwo popełnione w treści druku sąd może na wniosek oskarzyciela zarządzić ogłoszenie w czasopiśmie wyroku w całości lub w części.

Jeśli przestępstwo popełniono w czasopiśmie, sąd może postanowić ogłoszenie wyroku w tem czasopiśmie z zachowaniem warunków art. 30 i 33.

Postanowienia poprzednich ustępów będą odpowiednio stosowane w wypadku uniewinnienia (uwolnienia) oskarżonego o przestępstwo naruszające cześć, jeśli oskarżony nie udowodnił prawdziwości zarzutów. Sąd w części orzekającej wyroku stwierdzi, że zarzuty nie zostały stwierdzone.

Orzeczenie o konfiskacie musi być z reguły ogłoszone w czasopiśmie, którego numer uległ konfiskacie. Natomiast ogłoszenie wyroku skazującego za przestępstwo popełnione treścią druku nie jest bezwarunkowo nakazanem; sąd może je wedle swego uznania zarządzić.

Art. 43.

Warunkowe zawieszenie wykonania kary nie ma wpływu na obowiązek ogłoszenia wyroku, nakazany na zasadzie niniejszego rozporządzenia.

Jakkolwiek warunkowe zawieszenie wykonania kary pociąga za sobą także zawieszenie wszelkich skutków prawnych zasądzenia, wyjątek stanowi ogłoszenie wyroku, które mimo zawieszenia kary nastąpić musi.

Art. 44.

W razie skazania za zbrodnię lub występек, popełnione w treści druku, sąd może w wypadkach szczególnej wagi lub stwierdzenia niskich pobudek czynu orzec zawieszenie czasopisma na czas nie przewyższający lat tizech.

Za niskie pobudki czynu będzie uważany w pierwszym rzędzie szantaz względnie chęć osiągnięcia korzyści materialnych przez umieszczenie przestępnego artykułu.

Art. 45.

Ściganie przestępstwa, popełnionego w treści druku, przedawnia się w ciągu roku, a przestępstwa porządkowo-prasowego — w ciągu sześciu miesięcy od chwili, w której rozpowszechniano druk w Państwie, o ile w myśl ogólnych przepisów nie ulega przedawnieniu wcześniejszemu. Przedawnienie przewidziane w niniejszym artykule nie biegnie, jeśli czynności przerywające przedawnienie nie mogą być podjęte lub dalej prowadzone.

Artykuł ten zna dwa czasokresy przedawnienia: odrębny dla przestępstw popełnionych treścią druku oraz krótszy dla przestępstw porządkowo-prasowych.

R o z d z i a ł II.

O niektórych przestępstwach w treści druku.

Art. 46.

Art. ten został zniesiony Rozp. Prez. Rzp. z 16/2 1928 D. U. R. P. Nr. 18, poz. 160 o karach za szpie-

gostwo i inne przestępstwa przeciw Państwu (art. 11).

Art. 47.

Kto choćby przez nieoględność, ogłasza drukiem treść akt postępowania karnego, zanim ujawniono ją na rozprawie głównej lub zanim ukończono postępowanie sądowe, — będzie karany pozbawieniem wolności do trzech miesięcy i grzywną do dwóch tysięcy zł, lub jedną z tych kar.

Wedle tego artykułu wyniki postępowania sądowego w sprawach karnych nie mogą być ogłaszane drukiem aż do jego ukończenia względnie ujawnienia na rozprawie głównej. Wyrażenie „nieoględność“ nakłada na ogłaszającego obowiązek dokładnego poinformowania się, że postępowanie już jest ukończone względnie ujawnione na rozprawie, w przeciwnym razie naraża się na odpowiedzialność.

Art. 48.

Kto ogłasza drukiem sprawozdania z posiedzeń lub rozpraw sądowych niejawnych (przy drzwiach zamkniętych), albo kto bez zezwolenia ogłasza treść tajnych akt państwowych, o ile czyn nie stanowi przestępstwa zagrożonego cięższą karą, — będzie karany pozbawieniem wolności do trzech miesięcy i grzywną do dwóch tysięcy złotych, lub jedną z tych kar.

Ogłoszenie drukiem sprawozdania z tajnych rozpraw sądowych może być przestępstwem przeciw obyczajności lub przeciw porządkowi publicznemu. Podobnie ogłaszanie tajnych akt państwowych może stanowić różnego rodzaju przestępstwa, w pewnych wypadkach nawet przeciw bezpieczeństwu państwa.

Ogłaszanie sprawozdań z niejawnych rozpraw

Dekret prasowy

Biblioteka Wydziału Prawa
i Administracji
Uniwersytetu Wrocławskiego
im. Bolesława Bierut

sądowych jest bezwarunkowo zawsze zakazane i o żadnem uzyskaniu zezwolenia mowy tu być nie może; natomiast przyjmuje ustawodawca, że można uzyskać od miarodajnych czynników zezwolenie na ogłaszanie treści tajnych akt państwowych.

Ponieważ w tym artykule pominięto słowo „nieogłębność“, wynika, że do zaistnienia przestępstwa z tego artykułu wymagana jest świadomość sprawcy że rozprawa była niejawną względnie akt państwowy tajnym.

Art. 49.

Kto fałszywie przedstawia w druku przebieg będącej w toku rozprawy karnej w celu wywarcia wpływu na sąd lub opinię publiczną, — będzie karany pozbawieniem wolności do trzech miesięcy i grzywną do dwóch tysięcy złotych, lub jedną z tych kar.

Artykuł ten ma na celu zapobieganie wpływaniu na sąd lub opinię publiczną w pewnej sprawie karnej.

Art. 50.

Kto w druku:

1) wzywa do składek na zapłatę grzywien, kar pieniężnych, nawiązek, opłat w sprawach karnych lub kosztów postępowania karnego, zasądzonych od skazanego przez sądy, władze administracyjne lub skarbowe albo na wypadek takiego zasądzenia, o ile czyn nie stanowi przestępstwa zagrożonego cięższą karą;

2) wzywa do uczczenia skazanego w związku ze skazaniem go, w szczególności przez składanie datków na cele z tem związane;

3) wyraża uznanie dla przestępcy z powodu przestępstwa:

będzie karany pozbawieniem wolności do trzech miesięcy i grzywną do tysiąca złotych, lub jedną z tych kar.

Tym samym karom ulegnie winny ogłoszenia w druku o złożeniu datków, wymienionych w p. 1 i 2.

Wpłacone datki ulegają konfiskacie.

Myślą przewodnią tych przepisów jest usankcjonowanie zapadłego wyroku lub orzeczenia karnego władz administracyjnych; mają one na celu niedopuszczenie do urabiania opinii wbrew zapadłemu wyrokowi lub orzeczeniu, że dany czyn karygodny mimo urzędowego potępienia go, na takowe nie zasługuje, względnie, że przestępcę mimo uznania go winnym, jednak nie jest nim w opinii publicznej. Ustęp pierwszy w szczególności broni zasady, że kara ma dotknąć winnego, że on sam ma ją odcierpieć, co byłoby chybionem, gdyby drogą składek pokryto materialne konsekwencje orzeczenia karnego.

Art. 51.

Kto zamieszcza w druku ogłoszenie zakazane przez ustawę lub rozporządzenie władzy, — będzie karany pozbawieniem wolności do sześciu tygodni i grzywną do pięciuset złotych, lub jedną z tych kar.

Art. 52.

W razie skazania za przestępstwo, popełnione w treści druku, a naruszające cześć, sąd może, niezależnie od odszkodowania, przyznać pokrzywdzonemu na jego wniosek nawiązkę w wysokości do dziesięciu

tysięcy złotych, z powodu wyrządzonej krzywdy moralnej.

W porównaniu z obowiązującym w byłym zaborze austriackim ustawodawstwem jest to zasadnicza nowość. Sąd przyznawał dotychczas pokrzywdzonemu tylko wykazaną przez niego szkodę materialną. Obecnie oprócz odszkodowania sąd może przyznać także osobną nawiązkę za poniesioną szkodę moralną.

Art. 53.

W sprawach o przestępstwa przeciw czci, popełnione w treści druku, dowód prawdy, dobrej wiary lub prawdopodobieństwa jest niedopuszczalny w wypadkach przewidzianych w innych ustawach, a nadto także w następujących:

- a) jeśli zniewaga dotyczy okoliczności życia prywatnego lub rodzinnego osoby zniesławionej, albo
- b) jeśli zarzut nie był postawiony w obrocie uzasadnionego interesu publicznego lub prywatnego, albo
- c) jeśli postawiono zarzut hańbiący, o ile w tym samym druku nie były przytoczone fakty na uzasadnienie postawionego zarzutu.

Dowód prawdy, dobrej wiary lub prawdopodobieństwa nie wyłącza ukarania oskarżonego za zniewagę, jeśli zniewaga wynika ze sposobu podania danej okoliczności lub jej rozgłaszania, zwłaszcza przez połączenie ze łżeniem lub zohydzaniem.

Artykuł ten w porównaniu z dotychczasowem ustawodawstwem zaostreza bardzo ochronę czci. Przedewszystkiem wylicza szereg wypadków, w których

wszelki dowód prawdy i t. p. jest wykluczony. I tak wykluczony on jest w ogólności przy zniewagach dotyczących życia prywatnego lub rodzinnego. Poza tem wykluczonem jest stawianie jakichkolwiek zarzutów z prostej złośliwości, z chęci dokuczenia komuś. Zarzut musi być postawiony w obronie interesu publicznego albo prywatnego i to interesu uzasadnionego. Wreszcie nie ma dowodu prawdy, jeżeli zarzut był zupełnie ogólnikowy bez przytoczenia faktów na jego uzasadnienie.

Najznamienniejszym jest ustęp ostatni tego artykułu. Często bowiem się zdarza, że fakty prawdziwe przedstawia się w sposób pełen domyslników, dających podstawę do wyrobienia sobie niekorzystnej opinii o danym fakcie. W razie podania takiej okoliczności prawdziwej dowód prawdy oczywiście zawsze się uda, choć w sposobie jej stylizowania mieścił się nieraz poważny zarzut. Otóż w tych wypadkach mimo udania się do wodu prawdy nie następuje bezkarność.

Art. 54.

Redaktor odpowiedzialny, nie uznany za sprawcę lub biorącego udział w przestępstwie, odpowiada za dopuszczenie przez nieoględność do ogłoszenia w czasopiśmie utworu, zawierającego treść przestępną i ulega karze — pozbawienia wolności do trzech miesięcy i grzywny do tysiąca złotych, lub jednej z tych kar, a jeśli treść czasopisma zawiera cechy zbrodni, wyzywanie do niej lub jej zachwalanie — karze pozbawienia wolności od sześciu tygodni do jednego roku i grzywny od tysiąca do pięciu tysięcy złotych, lub jednej z tych kar. Kara orzeczona za nieoględność nie może jednak

przewyższać kary, przewidzianej za przestępstwo, którego cechy zawiera treść utworu.

Nie zawsze będzie można wykazać odpowiedzialnemu redaktorowi świadomość w popełnieniu przestępstwa treścią druku. W tych wypadkach będzie, on odpowiadał za przekroczenie tego w artykule. Ostatnie zdanie podnosi słusznie, że kara tym wypadku mu wymierzona nie może być wyższą od tej, jakaby poniósł w razie wykazania mu, że z świadomością dane przestępstwo popełnił.

Art. 55.

W wypadku przestępstwa przeciw czci sąd może uwolnić redaktora odpowiedzialnego od kary, jeżeli autor lub podający wiadomość są sądowi znani i mogą być stawieni przed sąd polski w razie, gdyby oskarżyciel postawił wniosek przewidziany ustawą.

Ściśle rzecz biorąc, głównym winowajcą jest w wypadku umieszczenia w czasopiśmie artykułu uwłaczającego czci autor lub informator. Dlatego artykuł ten pozostawia sądowi swobodę uwolnienia redaktora odpowiedzialnego, jeżeli znany jest autor i informator i jeżeli oni mogą być stawieni przed sądem polskim.

Art. 56.

Autor, nakładca i wydawca, zarządzający zakładem graficznym oraz osoba rozpowszechniająca druk, winni dopuszczenia przez nieoględnosć do ukazania się w obiegu druku innego niż czasopismo, a zawierającego cechy przestępstwa, jeśli nie odpowiadają jako

sprawcy lub za udział w przestępstwie, — ulegną karom przewidzianym w art. 54.

Nie odpowiadają za powyższe przestępstwo:

1) autor — jeśli udowodni, że utwór ogłoszono bez jego wiedzy;

2) nakładca i wydawca — jeśli autor, zamieszkały w granicach Państwa w chwili ukazania się druku, znany jest sądowi;

3) zarządzający zakładem graficznym — jeśli znany jest sądowi zamieszkały w granicach Państwa w chwili ukazania się druku autor, wydawca lub nakładca;

4) osoba rozpowszechniająca druk — jeśli na nim wskazany jest mający siedzibę w Państwie zakład, w którym druk odbito, chybaby osoba rozpowszechniająca wiedziała lub z okoliczności szczególnych mogła wiedzieć, że oznaczenie zakładu jest niezgodne z prawdą lub że treść druku zawiera cechy przestępstwa.

Artykuł ten pociąga do odpowiedzialności autora i dalsze wymienione osoby odnośnie do druków nie będących czasopismami za to samo, za co artykuł 54. pociągał do odpowiedzialności redaktora odpowiedzialnego.

Art. 57.

Przestępstwa popełnione przez nieogłębność, a przewidziane w art. 54 i 56, ściga się z urzędu, albo na wniosek lub z upoważnienia lub na zarządzenie Ministra Sprawiedliwości, albo skargą prywatną, zależnie od tego, w jaki sposób ulega ściganiu przestępstwo, którego cechy zawiera treść druku.

Artykuł ten nie zaprowadza żadnej zmiany w tym kierunku, z czyjej inicjatywy ma nastąpić ściganie; rzecz ma się tak jak gdyby przestępstwo popełnione zostało w sposób inny a nie treścią druku.

R o z d z i a ł III.

Przestępstwa porządkowo-prasowe.

Art. 58.

Kto świadomie:

1) czyni przedruki druku skonfiskowanego lub zajętego w częściach, które spowodowały konfiskatę lub zajęcie;

2) rozpowszechnia druk skonfiskowany lub zajęty albo też druk zagraniczny, pozbawiony debitu pocztowego lub zakazany (art. 14) —

będzie karany pozbawieniem wolności do sześciu miesięcy i grzywną do dwóch tysięcy złotych, lub jedną z tych kar.

Jeśli czynu dopuszczono się przez nieoględność, winny będzie karany pozbawieniem wolności do trzech miesięcy i grzywną do tysiąca złotych, lub jedną z tych kar.

Okolicznością obciążającą jest popełnienie czynu mimo ogłoszenia w gazecie rządowej orzeczenia o konfiskacie lub zajęciu.

Wymiar kary zależny jest od tego, czy czynu dopuszczono się z pełną świadomością tego, że druk jest skonfiskowany czy też uczyniono to tylko z niedbalstwa.

Art. 59.

Kto wydaje czasopismo przez sąd zawieszone, albo kto prowadzi zakład graficzny, którego działalność sąd wstrzymał — będzie karany pozbawieniem wolności do sześciu miesięcy i grzywną do tysiąca złotych, lub jedną z tych kar.

Przestępstwa przewidziane w art. 58 i 59 są występками.

Art. 60.

Redaktor odpowiedzialny, który w czasopiśmie;

1) nie ogłosi rozporządzenia, zarządzenia, wyroku, uchwały, postanowienia lub innego obwieszczenia, nakazanego lub nadesłanego na zasadzie obowiązujących przepisów prawnych przez sąd lub inną władzę:

2) zamieści takie ogłoszenia w sposób niezgodny z obowiązującymi przepisami —

będzie karany pozbawieniem wolności do sześciu tygodni i grzywną do pięciuset złotych, lub jedną z tych kar.

Art. 61.

Redaktor odpowiedzialny winny nieusprawiedliwionego nieogłoszenia sprostowania, przewidzianego w art. 30 lub 32, albo wykrępowania tego sprostowania w sposób niezgodny z przepisami — będzie karany pozbawieniem wolności do sześciu tygodni i grzywną do pięciuset złotych, lub jedną z tych kar.

Nieogłoszenie sprostowania, nadesłanego na zasadzie art. 32, ściągane jest wskutek skargi prywatnej.

Art 62.

W wypadkach, przewidzianych w art. 60 i 61, sąd orzeknie równocześnie z karą obowiązek umieszczenia w czasopiśmie ogłoszenia lub sprostowania w terminie możliwie najbliższym, oraz konfiskatę każdego numeru, wydanego po tym terminie, aż do czasu umieszczenia ogłoszenia lub sprostowania. Obowiązek umieszczenia, orzeczony na zasadzie niniejszego przepisu, ciąży także na każdym następnym redaktorze odpowiedzialnym.

Art. 63.

Sąd może ograniczyć się do orzeczenia, nakazującego ogłoszenie sprostowania odrzuconego przez redaktora odpowiedzialnego, jeśli uzna, że ten mógł być w błędzie co do warunków ogłoszenia sprostowania.

Rozróżnić tedy należy, czy redaktor odpowiedzialny, odmawiając ogłoszenia sprostowania, działał w złej wierze a więc czy zdawał sobie sprawę z tego, że odmawia ogłoszenia jakkolwiek istnieją wszelkie ku temu prawne warunki, — czy też był błędnego mniemania, że jest w prawie odmówić takiego ogłoszenia. W pierwszym wypadku kara przewidziana w poprzednich artykułach orzeczoną być musi; w wypadku drugim zależy to od uznania sądu czy karę wymierzy: sąd może bowiem poprześcić na nakazie ogłoszenia odrzuconego sprostowania.

Art. 64.

Zaskarżenie wyroku nie wstrzymuje jego wykonania co do obowiązku umieszczenia ogłoszenia

lub sprostowania oraz co do konfiskaty w myśl art. 62.

Art. 65.

Nakładca, wydawca i redaktor odpowiedzialny winny puszczania w obieg, choćby przez nieoględność, wydawnictwa bez spełnienia prawem przepisanych warunków — będzie karany pozbawieniem wolności do sześciu tygodni i grzywną do pięciuset złotych, lub jedną z tych kar.

Art. 66.

Kto świadomie niezgodnie z prawdą zamieszcza w zgłoszeniu, w oświadczeniu lub na druku dane, wymagane w art. 6, 17, 20 ust. 1, 23, 27, albo nie dopełnia obowiązku zmiany redaktora odpowiedzialnego, wymaganego w art. 26 — będzie karany pozbawieniem wolności do trzech miesięcy i grzywną do dwóch tysięcy złotych, lub jedną z tych kar.

Art. 67.

Kto choćby przez nieoględność, narusza przepisy art. 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 20 ust. 1, 33 ust. 2, lub rozporządzeń wydanych na ich podstawie, albo udaremnia lub udaremnić się stara kontrolę przewidzianą w art. 18 ustęp ostatni lub w art. 19 — będzie karany pozbawieniem wolności do czterech tygodni i grzywną do pięciuset złotych, lub jedną z tych kar.

Tej samej karze ulega kto podlega do przekroczenia postanowień art. 13 lub w tem pomaga, choćby osoba przekraczająca to postanowienie ze względu na

wiek lub inne okoliczności nie ulegała karze.

Przy skazaniu za naruszenie przepisów art. 7, 9, 10 należy orzec obowiązek dostarczenia egzemplarzy.

Niedbalstwa dopuszcza się ten, kto nie przykłada tej staranności i uwagi, do której jest obowiązany, którą wśród danych okoliczności stosunków oraz osobistych właściwości przyłożyć jest wstanie, wskutek zaś braku tej staranności i uwagi albo nie przewiduje bezprawnego skutku swego działania lub omieszkania (nieostrożność nieświadoma) albo też przewiduje możliwość nastąpienia takiego skutku, mniema jednak lekkomyślnie, że skutek ten nie nastąpi lub ze skutku tego uda mu się uniknąć (nieostrożność świadoma),

W każdym poszczególnym wypadku sąd wyrokujący obowiązany jest rozważyć i rozstrzygnąć, czy oskarżony w danych okolicznościach i w miarę swej osobistej zdolności przewidywania oraz tej zdolności przewidywania, której można i należało od niego wymagać powinien był i mógł przedsięwziąć czynność, zapobiegającą bezprawnemu skutkowi, lub zaniechać czynności, wywołującej ten skutek.

W razie niedbalstwa, polegającego na omieszkaniu lub zaniechaniu pewnej czynności, odpowiedzialność za skutek omieszkania lub zaniechania spada jedynie na tego, kto prawnie był zobowiązany i faktycznie mógł zapobiec bezprawnemu skutkowi. Obowiązek taki może wypływać wprost z ustawy lub umowy, może go również ustawa karna wkładać bezpośrednio. (Orzecznictwo Sądów polskich 1928 r. Nr. 145).

C Z Ę Ś Ć III.

O postępowaniu i odszkodowaniu.

R o z d z i a ł I.

O postępowaniu w sprawach prasowych.

Art. 68.

Orzecznictwo w sprawach prasowych należy wyłącznie do sądów.

W sprawach prasowych, bez względu na to czy chodzi o przestępstwa, a) popełnione treścią druku ze świadomością czy z nieoględności, bądź też b) wynikłe z niedopełnienia formalności w niniejszem rozporządzeniu nakazanych, zawsze tylko sąd orzeka i wydaje rozstrzygnięcie. Zarządzenia władz administracyjnych, do których należy także prokurator mają znaczenie zarządzeń zapobiegawczych.

Art. 69.

Do właściwości sądów i do postępowania w sprawach prasowych stosuje się przepisy ustaw o ustroju sądownictwa i o postępowaniu karnem, o ile rozporządzenie niniejsze inaczej nie stanowi.

W zasadzie zatem w sprawach prasowych, poza przepisami niniejszego rozp. wprowadzającymi w tej dziedzinie jednostajne postępowanie karne, stosuje się aż do wejścia w życie nowej procedury karnej przepisy ustawodawstwa dzielnicowego. To samo odnosi się także do prawa mat rjalnego.

Art. 70.

Postępowanie przeciw oskarżonemu o przestępstwa prasowe, popełnione w obrębie sądu okręgowego, należące do właściwości sądów powiatowych (pokoju), — należy wyłącznie do sądu powiatowego (pokoju), który znajduje się w siedzibie tego sądu okręgowego. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości oznaczy, który z pomiędzy sądów powiatowych (pokoju) w siedzibie sądu okręgowego jest właściwy.

Postępowanie przeciw oskarżonemu o przestępstwa, przewidziane w art. 67, należy do sądu powiatowego (pokoju) właściwego na zasadach ogólnych.

W artykule tym wypowiedziana jest zasada, że o ile sprawa prasowego przestępstwa ze względu na kwalifikację przestępstwa podlega kompetencji sądu powiatowego, to do orzecznictwa w tej sprawie powołany będzie wyłącznie ten sąd powiatowy, który znajduje się w siedzibie sądu okręgowego, w którego okręgu czyn popełniono.

Wyjątkiem od tej zasady jest ustęp drugi powyższego artykułu. Określa on zasadę, że o przestępstwach w art. 67 niniejszego rozporządzenia w wymienionych orzekać będzie ten sąd powiatowy który jest właściwy wedle ogólnych zasad (a więc będzie decydowało w pierwszym rzędzie miejsce popełnienia czynu).

Art. 71.

Właściwość sądu ze względu na miejsce popełnienia czynu ustala się według miejsca wydania druku, a jeśli miejsce to jest nieznane lub znajduje się

zagranicą — według miejsca rozpowszechniania druku; jeśli zaś miejsca popełnienia przestępstwa w ten sposób ustalić nie można — według miejsca odbicia lub ujawnienia druku.

Artykuł ten zawiera zasady właściwości sądu ze względu na miejsce popełnienia czynu.

Właściwym zatem do orzecznictwa w sprawach prasowych będzie zasadniczo sąd miejsca wydania druku (art. 6).

Gdy miejsce wydania druku jest nieznane lub znajduje się poza granicami państwa, właściwość sądu ustalić należy według miejsca rozpowszechniania (miejsce składu druków przeznaczonych do rozprowadzenia, miejsce rozsyłania lub rozdawania druków)

Gdyby w powyższy sposób nie można ustalić miejsca popełnienia przestępstwa, wtedy wchodzi w grę miejsce odbicia druku lub jego ujawnienia (np. miejsce wykładania druków na miejscach publicznych, po czytelnich, wypożyczalniach i t. d.)

Art. 72.

Z powodu przestępstwa przeciw czci, popełnionego w treści druku, można również wnieść skargę, zależnie od właściwości, do sądu okręgowego lub do sądu powiatowego (pokoju) w jego siedzibie, według miejsca zamieszkania pokrzywdzonego, o ile w obębie danego sądu okręgowego druk rozpowszechniano.

W postępowaniu przed sądem właściwym tylko na zasadzie niniejszego artykułu:

- a) oskarżony może stawiać i bronić się przez pełnomocnika, o ile sąd osobistego stawiennictwa nie uzna za konieczne;

- b) oskarżonemu, którego nie skazano, należy się zwrot koniecznych kosztów pełnomocnika i obrońcy oraz zwrot kosztów osobistego stawiennictwa w wysokości przewidzianej dla świadków; w sprawach z oskarżenia prywatnego należy się zwrot kosztów od oskarżyciela.

Sąd właściwy na zasadzie niniejszego artykułu może sprawę przekazać sądowi właściwemu na zasadach ogólnych (art. 71), jeśli większość świadków mieszka poza obszarem sądu okręgowego określonego w ustępie pierwszym, a postępowanie wskutek przekazania sprawy nie spowoduje większych kosztów.

Przepis tego artykułu jest wyłomem od zasady głoszonej w art. 71. Można bowiem wnieść skargę ale tylko o przestępstwa "obrazy czci, zależnie od rzeczowej właściwości sądu (art. 96.), do sądu okręgowego lub powiatowego (pokoju) miejsca zamieszkania obrazonego. Może to jednak nastąpić tylko wtedy, gdy druk, którego treścią obrażony czuje się dotknięty, był rozpowszechniany na obszarze sądu okręgowego miejscowo dla obrazonego właściwego.

Jednak sąd ten (miejsca zamieszkania obrazonego) może przekazać sprawę sądowi właściwemu po myśli art. 71, jeśli większość świadków mieszka poza obrębem sądu okręgowego miejsca zamieszkania obrazonego, a przekazanie sprawy nie spowoduje większych kosztów.

Artykuł ten wprowadza nadto wielką zmianę. W związku bowiem z artykułem 106, który znosi

rozdział XXVII. ustawy o postępowaniu karnem z 23/5 1873 Nr. 119 Dz. U. P., poddaje orzecznictwo w sprawach obrazy czci popełnionych treścią druku sądowi okręgowemu jako trybunałowi orzekającemu a nie jak dotąd sądowi przysięgłych. Sprawy zatem obrazy czci treścią druku popełnione, a nie wynikające z niedbalstwa będą sądzone przez trybunał, sędziego jednostkowego, a nawet załatwiane nakazem karnym (art. 88).

Art. 73.

W wypadkach, w których należy lub można zarządzić konfiskatę druku (art. 38), władza administracyjna pierwszej instancji, prokurator lub sąd mogą zarządzić zajęcie druku.

W sprawach z oskarżenia prywatnego zajęcie druku może zarządzić tylko na wniosek oskarżyciela prywatnego sąd, do którego wniesiono skargę.

Władza, która zarządziła zajęcie czasopisma, zawiadomi o tem redaktora odpowiedzialnego i zarządcę zakładu graficznego pisemnie iównocześnie z wykonaniem zajęcia, a najpóźniej w ciągu dwudziestu czterech godzin od dokonania zajęcia, przyczem wskaże artykuł, wiadomość, ogłoszenie i t. p., zawierające treść przestępną.

Zajęcie druku na poczcie z listów zamkniętych jest dozwolone tylko na mocy zarządzenia sądu lub prokuratora.

Artykuł ten w związku z art. 38 orzeka, kto ma prawo i w jakim wypadku zarządzić zajęcie druku.

Zajęcia dokonuje władza administracyjna I in-

stancji prokurator i sąd (art. 75. 76. ust. 3., 84). Zasadniczo władza adm. jest powołaną do stałego nadzoru nad prasą i na niej też spoczywa odpowiedzialność za zajęcie lub zaniechanie zajęcia druku.

Władza administracyjna musi o zajęciu czasopisma zawiadomić pisemnie odpowiedzialnego redaktora i zarządcę zakładu graficznego, w którym druk odbito.

Rozporządzenie nie określa wyraźnie kogo władza zarządzająca zajęciem druku, nie będącego czasopismem (art. 3), ma zawiadomić.

Z art. 6. 7. 36. 56. i 77. wynika atoli, że o zajęciu druku, nie będącego czasopismem, należy zawiadomić zarządcę zakładu graficznego i nakładcę, a w wypadku w art. 10 przewidzianym zarządzającego składem druków.

Pod zajęciem należy rozumieć odebranie wydawcy wzgl. drukarni lub składowi druków możliwości rozporządzania nakładem.

Zajęciu nie podlegają egzemplarze będące w posiadaniu osób trzecich dla ich wyłącznego użytku (porównaj art. 40).

Art. 74.

W ciągu trzech dni od zarządzenia zajęcia druku władza administracyjna złoży prokuratorowi przy właściwym sądzie okręgowym wniosek o zatwierdzenie zajęcia, załączając egzemplarz druku z oznaczeniem ustępów, zawierających cechy przestępstwa, oraz określi przestępstwo przez powołanie przepisów kar-nych

Jeśli w wypadku, przewidzianym w art. 7 ustęp ostatni, zajęcie zarządza władza, w której okręgu

druk odbito, to winna ona w ciągu dwudziestu czterech godzin zawiadomić o zajęciu władzę miejsca wydania druku. Władza ta złoży wniosek prokuratorowi w terminie trzydniowym od dnia zawiadomienia o zajęciu.

W ciągu trzech dni od otrzymania wniosku władzy administracyjnej prokurator skieruje sprawę do sądu okręgowego, dołączając swój wniosek.

Wniosek władzy administracyjnej sąd rozpatruje narówni z wnioskiem prokuratora.

Władza administracyjna złoży do 3 dni od dnia zarządzenia zajęcia druku prokuratorowi przy właściwym sądzie (art. 71.) wniosek o zatwierdzenie zajęcia, wskazując ustępy zawierające cechy przestępstwa i naruszone niemi przepisy prawa materialnego uzasadnienia (motywow) naprowadzać nie trzeba.

Jeśli druk, - gdzieindziej, ale w granicach państwa wydany o gdzieindziej odbity, został zajęty przez władzę administracyjną miejsca odbicia (art. 7), wówczas władza administracyjna miejsca odbicia musi w ciągu 24 godzin zawiadomić o tem władzę administracyjną miejsca wydania druku, a ta w trzech dniach od tego zawiadomienia składa prokuratorowi odpowiedni wniosek.

Prokurator w ciągu dalszych 3 dni przedkłada wniosek władzy administracyjnej wraz ze swoim wnioskiem sądowi okręgowemu, który oba te wnioski rozpatruje.

Prokurator zatem w sprawie zajęcia druku nie ma samoistnej decyzji, gdyż ta należy wyłącznie do sądu (art. 68.). Prokurator zatem może przyłączyć się do wniosku władzy adm. ewentualnie uzupełnić wniosek władzy adm. przez żądanie zajęcia dalszych utworów lub ustępów druku lub też zatwierdzenia

dotatkowo przez siebie zarządzanego zajęcia tych dalszych ustępów druku. Dalej może też zawnieść zmianę kwalifikacji przestępstw (np. nie § 58 lecz § 65 uk.), lub też wnieść o uchylenie dokonanego zajęcia.

Art. 75.

Jeśli prokurator, sędzia śledczy lub sędzia powiatowy (pokoju) zarządzi zajęcie druku, organ wykonawczy doniesie mu o wykonaniu zajęcia w ciągu dwudziestu czterech godzin po wykonaniu.

Prokurator, sędzia śledczy lub sędzia powiatowy (pokoju) winien jest wnieść do sądu okręgowego o zatwierdzenie zajęcia w ciągu trzech dni od dnia, w którym mu doniesiono o wykonaniu zajęcia.

Zajęcie druku może zarządzić także prokurator, sędzia śledczy i sędzia powiatowy. Z chwilą zarządzenia zajęcia ten kto je zarządził staje się odpowiedzialny za należyte wykonanie zajęcia. Rozporządzenie nie określa wyraźnie, która instytucja ma wykonać wydane przez powyższe władze zarządzenie zajęcia, przyjąć jednak należy, że organem wykonawczym może być tak policja jak i funkcjonariusze władzy administracyjnej (starostwa) zwłaszcza, że tu chodzi o techniczne wykonanie zajęcia. Zarządzający zajęciem druku, a to prokurator, sędzia śledczy, albo sędzia powiatowy (poza przypadkiem w art. 84 przewidzianym), winien jest wnieść do Sądu okręgowego wniosek o zatwierdzenie zajęcia w terminie w art. 75 określonym. Sąd okręgowy może także zarządzić zajęcie druku (art. 77). Niedotrzymanie przez jakąkolwiek z tych władz jak i przez władzę administracyjną określonego terminu 3-dniowego

do złożenia wniosku o zatwierdzenie zajęcia nie powoduje samo przez się uchylenia zajęcia, chyba że przekroczony zostanie czasokres w art. 78 przewidziany. Rozporządzenie niniejsze nie przewiduje środków prawnych przeciw zajęciu, gdyż jest to raczej czynność przygotowawcza dla wywołania orzeczenia konfiskaty i jej skutków (art. 38-41).

Art. 76.

Do zatwierdzenia zajęcia jest wyłącznie właściwy sąd okręgowy, z wyjątkiem wypadków przewidzianych w art. 84.

Sąd zatwierdza lub uchyła zajęcie. Orzeczenie będzie wydane w ciągu trzech dni po otrzymaniu wniosku bez rozprawy, po wysłuchaniu prokuratora, i nie ulega zaskarżeniu.

Zajęcie, zarządzone przez sąd okręgowy, nie wymaga zatwierdzenia i nie ulega zaskarżeniu.

Konsekwencją zasady wypowiedzianej w art. 68 jest przepis art. 76. — W zasadzie do orzecznictwa we wszystkich wypadkach zajęcia druku właściwy jest sąd okręgowy (art. 71), prócz wypadków w art. 84 przewidzianych, w których decyzja o zajęciu przysługuje sądowi powiatowemu. Zatwierdzenie lub uchylenie zajęcia zapada na posiedzeniu gospodarczem (niejawnem, senat z 3-ch) po wysłuchaniu prokuratora. Orzeczenie sądu nie ulega zaczepleniu.

Trzydniowy termin określony w art. 76 nie jest prekluzyjny (art. 78).

Z zestawienia art. 76, 81, 82 wynika, że zatwierdzenie zajęcia przez sąd — jest aktem

raczej administracyjnego znaczenia, mającym nadac zarządzeniu administracyjnemu, jakim jest zajęcie druku, sankcję legalności. Konfiskata bowiem druku jest dopiero właściwem orzeczeniem stwierdzającym zaistnienie cech przestępstwa w zajętych artykule lub ustępie druku, dla tego też zajęcie nawet zatwierdzone przez sąd może być uchylone (patrz art. 81. 82)

Zajęcie druku jest środkiem zapobiegawczym przeciw rozszerzaniu druku ze względu na interes publiczny lub prywatny.

Art 77.

Orzeczenie sądu okręgowego, zatwierdzające lub zarządzające zajęcie, zawierać będzie oznaczenie przestępnego utworu lub jego ustępu, powołanie przepisów, na których mocy zatwierdzono lub zarządzono zajęcie, oraz zakaz rozpowszechniania druku lub jego części (art. 38 ustęp ostatni.)

Sąd zarządzi doręczenie orzeczenia prokuratorowi, oskarżycielowi prywatnemu i władzy, która zarządziła zajęcie, tudzież zarządzającemu zakładem graficznym, w którym druk odbito, nakładcy druku, a przy czasopiśmie — wydawcy i redaktorowi odpowiedzialnemu, jeśli ich miejsce zamieszkania w Państwie jest znane.

Orzeczenie zostanie wywieszone w sądzie i ogłoszone w gazecie rządowej. Sąd nakaze ogłoszenie orzeczenia o zajęciu z zachowaniem warunków art. 30 i 33 także w czasopiśmie, którego numer uległ zajęciu.

W sprawach ściganych wskutek skargi prywatnej postanowienie ustępu poprzedniego stosuje się tylko

na wniosek oskarżyciela, po złożeniu przez niego kwoty potrzebnej na koszt ogłoszenia

Orzeczenie sądu okręgowego tak zatwierdzające zajęcie jak i zarządzające zajęcie nie potrzebuje innego uzasadnienia (motywów) prócz powołania przepisów w niniejszym artykule wskazanych.

Jeśli druk da się podzielić bez naruszenia jego całości, należy ograniczyć zajęcie do jego części i do tej części wydać zakaz rozpowszechniania druku

Rozpowszechnianie zajętego druku od chwili jego zajęcia jak i po zatwierdzeniu zajęcia podlega karze wedle art. 58.

Sąd doręcza orzeczenie w sprawie zajęcia:

- 1) prokuratorowi, oskarżycielowi prywatnemu i władzy, która zarządziła zajęcie, 2) zarządzającemu zakładem graficznym (drukarni), w której druk odbito
- 3) nakładcy druku, względnie przy czasopiśmie wydawcy i redaktorowi odpowiedzialnemu.

Art 78.

Zajęcie ustaje, jeśli je sąd uchyli albo nie wyda orzeczenia zatwierdzającego zajęcie w ciągu czternastu dni, licząc od dnia zarządzenia zajęcia przez władzę administracyjną lub od dnia wykonania zajęcia, zarządzonego przez prokuratora, sędziego śledczego lub sąd powiatowy (pokoju).

Zajęcie druku ustaje w następujących wypadkach!

- 1) jeśli je sąd uchyli — co może mieć miejsce wtedy, gdy sąd nie zatwierdza zajęcia (art. 76) lub też odmówi wnioskowi o kontiskatę druku (art. 81).
- 2) jeśli sąd w ciągu 14 dni a) od dnia zarządzenia zajęcia (a nie wykonania) przez władzę admini-

nistracyjną wydanego, lub b) od dnia wykonania zajęcia przez władze w art. 75 wymienione nie wyda orzeczenia zatwierdzającego zajęcie.

Powyższy czasokres nie może być przekroczony

Po ustaniu zajęcia druk zostaje do dyspozycji nakładcy druku, a przy czasopismach wydawcy. Niema środka prawnego przeciw uchyleniu zajęcia (art. 76 ust. 2)

O orzeczeniu uchylającym zajęcie należy zawiadomić osoby w art. 77 ust. 2 wymienione.

Artykuł 78 używa określenia „sąd“, albowiem do uchylenia zajęcia podobnie jak do zatwierdzenia powołany jest także sąd powiatowy w wypadkach w art. 84. naprowadzonych.

Art. 79.

Jeśli postępowania karnego jeszcze nie wszczęto, prokurator winien w ciągu siedmiu dni od doręczenia mu orzeczenia zatwierdzającego zajęcie złożyć w sądzie właściwym wniosek o wszczęcie postępowania sądowego albo wszcząć dochodzenie prokuratorskie lub policyjne, celem wyśledzenia i ścigania winnych.

Jeśli zajęcie zarządził sąd okręgowy, termin powyższy liczy się od dnia zawiadomienia prokuratora o wykonaniu zajęcia.

Dotychczas wedle austryjackich przepisów ustawy o postępowaniu karnem i ustawy prasowej prokurator mógł się ograniczyć do spowodowania orzeczenia sądu czy osnowa pisma drukowego stanowi przestępstwo, a w takim wypadku do wydania orzeczenia zakazującego dalszego rozpowszechniania czasopisma lub druku. Prokurator zatem nie musiał

wnosić oskarżenia przeciw komukolwiek. Było to tak zwane postępowanie obiektywne.

Obecnie postanowienia art. 79 nakładają na prokuratora obowiązek ścigania winnych przestępstwa treścią druku popełnionego, przyczem o ile postępowanie karne nie zostało przed zajęciem druku wzgl. jego zatwierdzeniem wdrożone, termin złożenia wniosku o ściganie winnych liczy się od dnia doręczenia mu orzeczenia zatwierdzającego zajęcie druku. Termin ten wynosi 7 dni.

Nawet jeśli sąd częściowo uchylił a częściowo zatwierdził zajęcie, prokurator winien wszcząć postępowanie w myśl postanowień niniejszego artykułu.

Jeżeli sprawca przestępstwa jest znany, w takim razie w ciągu 7 dni od doręczenia mu uchwały zatwierdzającej zajęcie musi prokurator złożyć wniosek o wszczęcie postępowania sądowego. W przeciwnym razie w tym samym czasokresie musi prokurator wdrożyć dochodzenia prokuratorskie lub policyjne celem wyśledzenia i ścigania winnych.

Wniesienie oskarżenia nie jest ograniczone żadnym specjalnym czasokresem.

Art. 80.

W sprawach o przestępstwa prasowe zawiadamia się o rozprawie głównej zarządzającego zakładem graficznym, nakładcą druku, a przy czasopiśmie — wydawcę i redaktora odpowiedzialnego, jeśli ich miejsce zamieszkania w Państwie jest znane. Inne osoby, które z powodu konfiskaty mogą ponieść szkodę, zawiadamia się, o ile się zgłoszą.

Osoby powyższe korzystają celem obrony w zakresie grożącej konfiskaty z praw, jakie przysługują w procesie oskarżonemu. Na rozprawie mogą stanąć osobiście, z obrońcą lub przez pełnomocnika. Niestawiennictwo nie wstrzymuje postępowania i wydania wyroku, którego w tym wypadku nie uważa się za zaoczny.

Osoby te mogą zaskarżyć wyrok w terminach, które biegną dla oskarżonego. Jeśli jednak w terminie przysługującym oskarżonemu, którakolwiek z tych osób zażądała doręczenia wyroku, lub jeśli doręczenie jest z urzędu nakazane, terminy biegnące od doręczenia liczą się wobec niej od doręczenia wyroku bez względu na ich bieg dla oskarżonego.

Z treści art. 80 wynika, że obok właściwego sprawcy przestępstwa odpowiadającego w sprawach o przestępstwo prasowe mogą występować — także zarządzający zakładem graficznym, nakładca druku, a przy czasopiśmie wydawca i redaktor odpowiedzialny lub inne osoby, które to z powodu konfiskaty mogą ponieść szkodę.

Nie należy osób tych mieszać z osobami materialnie odpowiedzialnymi za szkodę wyrządzoną przestępstwem (art. 87).

Osoby mające interes w uchyleniu konfiskaty jak również w uchyleniu orzeczenia po myśli art. 44 wydanego korzystają, celem obrony w przedmiocie grożącej konfiskaty, z praw, jakie przysługują oskarżonemu w postępowaniu karnem.

W zasadzie zatem obok wniosku na ukaranie sprawcy (oskarżenia) za przestępstwo treścią druku popełnione może być złożony wniosek na wydanie

przez Sąd orzeczenia o konfiskacie druku lub jego części (art. 38).

Pod konfiskatą druku należy rozumieć orzeczenie sądu orzekające przepadłość druku, zniszczenie nakładu i t. p. (art. 40, 41, 42, 44).

Art. 81.

Sąd orzeka o konfiskacie w wyroku na zasadach art. 38 — 41, bądź orzekając konfiskatę, bądź uchylając zajęcie. Zajęcie ustaje w razie uprawomocnienia się orzeczenia uchylającego.

W postępowaniu przed sądem przysięgłych orzeczenie o konfiskacie zapada bez udziału przysięgłych.

Orzeczenie o konfiskacie lub o obowiązku ogłoszenia wyroku, zamieszczone w wyroku uniewinniającym (uwalniającym), oskarżyciel, oskarżony i interesowani (art. 80) mogą zaskarżyć w tym samym trybie, co orzeczenie o karze.

Sąd niezależnie od biegu postępowania przeciw oskarżonemu o przestępstwo wynikłe z treści druku orzeka o wniosku o konfiskatę druku.

Zasadniczo o konfiskacie orzeka ten sam sąd, który orzeka o samem przestępstwie treścią druku popełnionego. Wyjątek atoli zachodzi w sprawach podlegających kompetencji sądu przysięgłych. Sąd ten orzeka o przestępstwie popełnionem treścią druku, a orzeczenie o konfiskacie druku zapada w gronie sędziów zawodowych, bez udziału przysięgłych. —

Ponieważ wniosek o konfiskatę musi być rozstrząsany i wywołać orzeczenie, przeto orzeczenie to jako następstwo przewodu skargowego musi zapaść

w formie wyroku, od którego osobom interesowanym (oskarżycielowi, oskarżonemu i osobom w art. 80 wymienionym) przysługują środki prawne na zasadzie ogólnych przepisów odnoszących się do orzeczenia o karze.

Z powyższych okoliczności wynika, że sąd może orzec konfiskatę lub odmówić wnioskowi o konfiskatę druku. A w ostatnim wypadku musi tem samem uchylić dokonane przedtem zajęcie druku, którego skonfiskowania domaga się oskarżyciel. Uchylenie zajęcia następuje z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia, które je uchyla.

Art. 82.

Jeśli postępowanie (art. 79) ukończono w inny sposób niż wyrokiem, oskarżyciel złoży w ciągu dni siedmiu po zawiadomieniu go o tem wniosek o orzeczenie konfiskaty, poczem sąd wyznaczy termin do rozprawy.

Do rozprawy mają odpowiednie zastosowanie przepisy o rozprawie głównej.

W sprawach o przestępstwa, należące do sądu przysięgłych, rozprawa odbędzie się przed sądem okręgowym w składzie trzech sędziów zawodowych.

Wyrok w sprawie konfiskaty ulega zaskarżeniu w tym samym trybie, co zamieszczone w wyroku orzeczenie o karze.

Sąd uchyli zajęcie bez rozprawy, jeśli oskarżyciel o to wniesie albo oskarżyciel prywatny nie złoży wniosku o konfiskatę w terminie przewidzianym w ustępie pierwszym; orzeczenie ulega zaskarżeniu na zasadach ogólnych.

Jeśli postępowanie karne wdrożone przeciw sprawcy przestępstwa popełnionego treścią druku ukończone zostanie, bądź to zaniechaniem (§ 90 pk. 109 pk.) bądź przerwą postępowania (§ 412 i 422 pk) lub też po myśli § 224 uk., oskarżyciel w ciągu 7 dni po zawiadomieniu go o ukończeniu postępowania w powyższy sposób złoży wniosek o orzeczenie konfiskaty do sądu rzeczowo i miejscowo właściwego.

Rozprawa nad tym wnioskiem odbywa się na zasadzie przepisów ogólnych o rozprawie głównej. Interesowanym (art. 80), przysługują prawa w art. 80 wymienione.

Orzeczenie musi zapaść w formie wyroku*).

Nie zawsze jednak postępowanie w sprawie wniosku o konfiskatę ukończone zostanie rozprawą. Jeśli bowiem przeprowadzone dochodzenia przez sąd na wniosek oskarżyciela lub przez prokuratora (dochodzenia prokuratorskie lub policyjne) wykażą brak podstaw do ścigania o przestępstwo z treści druku wynikające (brak istoty czynu), wówczas oskarżyciel złoży wniosek o uchylenie zajęcia, a sąd uchyli zajęcie bez rozprawy. Uchylenie zajęcia nastąpi także, jeśli oskarżyciel prywatny (n. p. otrzymawszy satysfakcję) wniesie o uchylenie zajęcia, albo w ogóle w terminie 7-dniowym, po zawiadomieniu go o ukończeniu postępowania w inny sposób niż wyrokiem, nie złoży wniosku o orzeczenie konfiskaty.

***) U W A G A :**

Przepis powyższego artykułu zawiera wielką lukę, której wypełnienie jest konieczne.

Rozporządzenie niniejsze, nakazując przeprowa-

dzenie rozprawy wedle zasad ogólnych w sprawie o konfiskatę druku w wypadku w art. 82 naprowadzonym, nie określa jak się ma tę rozprawę przeprowadzić jeśli sprawca np. jest nieznany z miejsca pobytu lub zmarł, a nadto nie mogą być do rozprawy wezwane osoby w art. 80 wymienione jako również nieznane. Ustawa o postępowaniu karnem z r. 1873, poza postępowaniem tzw. edyktałnem (§ 422 i następne), które zresztą nie ma w tym wypadku zastosowania, nie zna przepisu, któryby upoważniał do ustanowienia dla niewiadomego z miejsca pobytu lub zmarłego rzecznika celem obrony ich praw tak przed jak i w toku rozprawy oraz po jej ukończeniu wyrokiem zasądzającym. Również austr. p. k. nie zna wypadku, by bez udziału strony przeciwnej t. j. podsądnego można było przeprowadzić rozprawę.

Ponieważ jednak w myśl przepisu art. 82 rozprawa musi być przeprowadzona, a nadto wedle art. 81 nie ma innego sposobu orzeczenia o konfiskacie, jak orzekającego konfiskatę lub uchylającego zajęcie druku, przeto nasuwałaby się konieczność ustanowienia obrońcy z urzędu dla zmarłego lub niewiadomego z miejsca pobytu podsądnego.

Art. 83.

Jeśli oskarżonego nie skazano, koszta nakazanego przez sąd ogłoszenia wyroku uniewinniającego (uwalniającego) lub ogłoszenia o konfiskacie ponoszą solidarnie nakładca i wydawca.

W wypadku uwolnienia oskarżonego od winy i kary koszta ogłoszenia wyroku uwalniającego lub ogłoszenia o konfiskacie ponoszą nakładca i wydawca

Art. 42 określa kiedy ma nastąpić ogłoszenie tego wyroku uwalniającego.

Art 84.

W razie zajęcia druku wyłącznie z powodu przestępstw przewidzianych w art. 67, właściwy do zatwierdzenia zajęcia jest sąd powiatowy (pokoju), przewidziany w ustępie ostatnim art 70

Postanowienia art. 73 — 82 mają odpowiednie zastosowanie. Władza administracyjna składa swój wniosek sądowi powiatowemu (pokoju) Orzeczenie sądu powiatowego (pokoju), zatwierdzające, zarządzające lub uchylające zajęcie, ulega zaskarżeniu na zasadach ogólnych. Zaskarżenie orzeczenia uchylającego zajęcie wstrzymuje wykonanie tego orzeczenia.

W razie przekroczenia postanowień przepisów w art. 67 wymienionych może (a nie musi) nastąpić zajęcie druku, co wynika z treści art. 38 ustęp drugi.

Do zarządzenia zajęcia powołaną jest władza administracyjna z tytułu nadzoru i kontroli nad zakładami graficznymi. Poza tem zajęcie może zarządzić prokurator i sąd powiatowy przez odpowiednie organy.

O zajeciu czasopisma należy zawiadomić, przy dotrzymaniu postanowień w art. 73 wymienionych, zarządcę zakładu graficznego, wydawcę i odpowiedzialnego redaktora, a o zajeciu druku nakładcę i zarządcę zakładu graficznego.

W ciągu 3 dni od zajęcia władza administracyjna składa wniosek do sądu powiatowego, którego właściwość określona jest w art. 70 ustęp końcowy, a więc sądu miejsca popełnienia czynu. Sąd zatwierdza

lub uchyła zajęcie. Orzeczenie to podlega zaczepieniu w drodze odwołania tak przez interesowanych w art. 80 wymienionych jak i przez oskarżyciela publicznego. Ponieważ przestępstwa w art. 67 wyszczególnione są natury formalnej, nie może być mowy o oskarżycielu prywatnym.

W art. 84. nie ma wprowadzić wyraźnie mowy o oskarżycielu publicznym, jednak z treści powołanych przepisów art. 73 — 82, oraz z tej zasady, że wedle obowiązujących u nas ustaw władzy administracyjnej nie przysługuje prawo zaczepiania orzeczeń sądowych, wynika jasno, że oskarżycielowi publicznemu, jako reprezentantowi porządku publicznego, przysługuje z tego tytułu prawo zaczepiania orzeczenia sądu w sprawie zajęcia druku.

Art. 84. zatem zawiera odmienną zasadę od zasady w art. 76. wypowiedzianej a traktującej o niezaskarżalności orzeczenia sądu okręgowego w sprawie zajęcia druku. Zaskarżenie bowiem orzeczenia sądu powiatowego w sprawie zajęcia jest dopuszczalne.

Jeśli sąd powiatowy uchyli dokonane zajęcie, a orzeczenie to zostanie zaczepione środkiem prawnym, nie wolno zajętych druków rozszerzać przed uprawomocnieniem się tego orzeczenia. Orzeczenie to (sądu II. instancji) zapada w formie uchwały na posiedzeniu niejawnem.

Z analogji art. 78. wynika, że jeśli sąd powiatowy nie dotrzyma terminu 14-dniowego od dnia zarządzenia zajęcia przez władzę adm. to zajęcie ustaje

Art. 85.

Zatwierdzenia zajęcia nie potrzeba, jeśli sąd przed

upływem terminu, przewidzianego w art. 78 (art. 84 ust. 2), wyda nakaz karny, w którym orzeknie konfiskatę. Orzeczenie konfiskaty zastępuje zatwierdzenie zajęcia do czasu uprawomocnienia się orzeczenia o konfiskacie.

Sąd powiatowy może zamiast zatwierdzenia zajęcia w ciągu 3 dni wzgl. w ciągu 14 dni (art. 78), wydać nakaz karny, w którym orzeknie konfiskatę. Orzeczenie to zastępuje zatwierdzenie zajęcia i podlega zaczepieniu wedle zasad ogólnych.

Art. 86.

Koszta ogłoszeń płatnych, przewidzianych w art. 42, wlicza się do kosztów postępowania. Ogłoszenie wyroku nastąpi po złożeniu przez oskarżyciela prywatnego potrzebnej kwoty ulegającej zwrotowi od skazanego.

Jeśli sąd zarządzi ogłoszenie wyroku skazującego, (art. 42. ustęp 1, 2) należy koszta tego ogłoszenia traktować jako koszta postępowania karnego. Ogłoszenie wyroku w postępowaniu na wniosek oskarżyciela prywatnego nastąpi dopiero po złożeniu tych kosztów przez oskarżyciela prywatnego, który ma regres do oskarżonego.

W razie zarządzenia ogłoszenia wyroku uwalniającego należy stosować przepis art. 42.

Art. 87.

Osoba majątkowo odpowiedzialna solidarnie za skazanego korzysta z praw, jakie przysługują w procesie oskarżonemu (obwinionemu).

Należy ją zawiadomić o rozprawie głównej, na której może stanąć osobiście, z obiońcą lub przez pełnomocnika; jej niestawiennictwo nie wstrzymuje postępowania i wydania wyroku, którego w tym wypadku nie uważa się za zaoczny.

Osoba majątkowo odpowiedzialna może zaskarżyć wyrok w terminach, które biegną dla oskarżonego. Jeśli jednak w terminie, przysługującym oskarżonemu, osoba ta zazaądała doręczenia wyroku, lub jeśli doręczenie jest z urzędu nakazane, terminy biegnące od doręczenia liczą się wobec niej od doręczenia wyroku, bez względu na ich bieg dla oskarżonego. W razie uniewinnienia (uwolnienia) oskarżonego, należy osobę majątkowo odpowiedzialną uwolnić, choćby orzeczenia nie zaskarżyła.

Odpowiedzialność majątkową można orzec wyrokiem także po przeprowadzeniu osobnej rozprawy według zasad obowiązujących dla rozprawy głównej.

Jeżeli sąd (sędzia śledczy) uzna stawienie się osoby majątkowo odpowiedzialnej za konieczne, a ta na wezwanie się nie stawia, można ją sprowadzić przymusowo.

Ponieważ art. 36. i 56. nakładają na materialnie odpowiedzialnych za skazanego obowiązek zapłacenia grzywny, nawiązki, odszkodowania, opłaty i kosztów postępowania karnego, przeto jest słuszną rzeczą, by materialnie odpowiedzialni mogli korzystać z praw, jakie przysługują w procesie oskarżonemu.

Osoby te mogące być różne od osób w art. 80. wymienionych, obok brania udziału w rozprawie głównej w myśl postanowień ustępu 2. art. 87. mogą w terminach przysługujących oskarżonemu zgłaszać

środki prawne od wyroku (zażalenie nieważności lub odwołanie)

Z tytułu tej materialnej odpowiedzialności zasądzenie tych osób na zwrot odszkodowania musi być połączone z uznaniem oskarżonego winnym przestępstwa prasowego. W razie uwolnienia oskarżonego od winy musi nastąpić uwolnienie odpowiedzialnych.

Art. 87 przewiduje także możność nałożenia obowiązku zwrotu nawiązki i to (art. 36 i 56) na materialnie odpowiedzialnych w odrębnym postępowaniu po poprzednim zasądzeniu oskarżonego. Postanowienie to jest słuszne, albowiem dopiero po zasądzeniu oskarżonego może wyjść potrzeba pociągnięcia do odpowiedzialności materialnie odpowiedzialnych (np. ubóstwo oskarżonego lub niemożność poprzedniego ustalenia tych osób, które mają być odpowiedzialne). W tym wypadku (po poprzednim zasądzeniu oskarżonego) odpowiedzialność materialnie odpowiedzialnych ustalona zostanie wyrokiem po przeprowadzeniu formalnej rozprawy głównej.

Zaznaczyć należy, że odpowiedzialność materialnie odpowiedzialnych odnosić się może tylko do tych przestępstw, które popełnione zostaną po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia.

Art. 88.

W sprawach o przestępstwa prasowe sąd okręgowy lub powiatowy (pokoju), stosownie do właściwości może na wniosek oskarżyciela publicznego wydać nakaz karny, jeśli uzna stan sprawy za dostatecznie wyjaśniony, a jako karę osobową, karę nie wyższą, niż

pozbawienie wolności do trzech miesięcy, grzywna do tysiąca złotych i konfiskata druku

Sąd okręgowy wydaje nakaz w składzie trzech sędziów bez rozprawy, po wysłuchaniu prokuratora. W postępowaniu uproszczonem wydaje nakaz jeden sędzia

Nakaz karny doręcza się jak wyrok zaoczny.

Od nakazu oskarżony może wnieść sprzeciw w ciągu trzech dni od dnia doręczenia nakazu. Wskutek sprzeciwu sprawę rozpoznaje sąd, który wydał nakaz. W razie sprzeciwu przewodniczący sądu (wydziału — izby) zarządzi rozprawę główną i wyznaczy jej termin. Decyzja ta nie ulega zaskarżeniu. Nakaz karny zastępuje akt oskarżenia. Sąd wydając wyrok, nie jest związany karą orzeczoną nakazem.

Postępowanie nakazowe nie będzie stosowane w sprawach przeciw zaarrestowanym oraz w sprawach należących do właściwości sądu przysięgłych.

Dla uproszczenia postępowania dla szybszego wymiaru sprawiedliwości, może tak sąd okręgowy jak i powiatowy na wniosek oskarżyciela, zamiast przeprowadzenia rozprawy i wyroku, wydać nakaz karny jeśli wina obwinionego (oskarżonego) jest dostatecznie wykazaną a kara nie przekroczy wymiar w art. 88. zakresłonego.

Nakaz karny zatem może być wydany nie tylko za przestępstwa porządkowo-prasowe (art. 84), ale także za przestępstwa treścią druku popełnione. W sprawach podlegających orzecznictwu Sadu okręgowego nakaz karny może być wydany albo przez Sąd w składzie 3-ch sędziów (na posiedzeniu niejawnem) albo przez sędziego w postępowaniu upro-

uszczonem z wyjątkiem wypadków w ustępie 5-tym tego artykułu naprowadzonych

Nakaz karny doręcza się jak wyrok zaoczny.

Przeciw nakazowi karnemu służy prawo wniesienia ;przeciwu do tego samego sądu, który wydał ten nakaz, w przeciwnym razie nakaz ulega wykonaniu jak wyrok (art. 90).

Na wniesiony sprzeciw sąd wyznacza rozprawę dla której nakaz karny zastępuje akt oskarżenia

Sąd wyrokujący nie jest związany w orzeczeniu kary wysokością kary orzeczonej w nakazie.

Z treści ustępu 4 tego artykułu wynika, że jeśli nakaz karny został wydany przez sędziego jednostkowego (w postępowaniu uproszczonem), to sprzeciw przeciw nakazowi rozpatruje ten sam sąd, jednak w składzie 3 sędziów (trybunał). Za tego rodzaju interpretacją przemawiają słowa: „przewodniczący sądu (wydziału, izby)” w przeciwnym razie byłoby dodane „sędzia jednostkowy” oraz postanowienie „ze nakaz karny zastępuje akt oskarżenia, a nie użyto określenia, że nakaz karny zastępuje wniosek o ukaranie.

Obecnie sprawy obrazy czci treścią druku popełnione wyjęte są z pod właściwości sądu przysięgłych, wobec czego w tych sprawach postępowanie nakazowe jest dopuszczalne.

Art 89.

W sprawach o przestępstwa prasowe, skoro tylko stan sprawy pozwoli na wyznaczenie rozprawy, sąd niezwłocznie wyznaczy jej termin na jeden z najbliższych czternastu dni, bez względu na ustalone okresy posiedzeń sądowych. To samo stosuje się w wypadku

odroczenia rozprawy. Sądy i urzędy prokuratorskie spełniać będą inne czynności w tych sprawach poza koleją, a w każdym razie bezpośrednio po niecierpiących zwłoki czynnościach w innych sprawach.

Między doręczeniem oskarżonemu wezwania a rozprawą główną winno upłynąć co najmniej trzy dni, chyba że ustawa postępowania karnego zezwala na termin krótszy.

Art. 90.

Nakaz karny, przeciw któremu nie wniesiono sprzeciwu, ulega wykonaniu jak wyrok prawomocny.

Zaskarżenie wyroku do Sądu Najwyższego nie wstrzymuje ściągnięcia grzywny orzeczonej wyrokiem.

Kary zastępczego aresztu nie można wykonać przed uprawomocnieniem się orzeczenia.

Jeśli skazanym lub osobą majątkowo odpowiedzialną jest redaktor odpowiedzialny, wydawca, właściciel, użytkownik lub dzierżawca czasopisma, a grzywny nie zapłacono w ciągu miesiąca po uprawomocnieniu się nakazu karnego lub wyroku, sąd może zawiesić czasopismo na czas do uiszczenia grzywny.

Jeśli skazanym lub osobą majątkowo odpowiedzialną jest zarządzający zakładem graficznym, jego właściciel, użytkownik lub dzierżawca, a grzywny nie zapłacono w ciągu sześciu tygodni po uprawomocnieniu się nakazu karnego lub wyroku, sąd może wstrzymać działalność zakładu na czas do uiszczenia grzywny.

Zarządzenia przewidziane w dwóch ostatnich ustępach, można zaskarżyć, co jednak nie wstrzymuje wykonania.

Grzywny orzeczone wyrokiem ulegają ściągnięciu, mimo że wyrok został zaskarżony do Sądu Najwyższego.

Jeśli grzywna jest nieściągalną w takim razie orzeczony areszt, jako kara zastępcza, może być wykonany dopiero po prawomocności wyroku (art. 37).

Samo przez się rozumie się, że kara aresztu zastępczego może być nałożona na skazanego, a nie na inajtkowo odpowiedzialnego, tembardziej, że rozporządzenie przewiduje możność zmuszenia obowiązkanego do zapłacenia grzywny przez czasowe zawieszenie czasopisma.

Zawieszenie to nie jest identyczne z zawieszeniem czasopisma w art. 44. przewidzianem. Zawieszenie czasopisma w myśl art. 44. jest karą dodatkową, a wedle art. 90. jest środkiem represyjnym przeciw uchylaniu się od ponoszenia konsekwencji zasądzanego orzeczenia.

Zawieszenie czasopisma ustaje z chwilą złożenia grzywny. — Zarządzenie zawieszenia zapada we formie uchwały na posiedzeniu niejawnem. Wobec tego, że art. 90. wyraźnie mówi tylko o grzywnie, przeto nie przysługuje prawo użycia powyższych represji dla ściągnięcia nawiązki, odszkodowania, opłat i kosztów postępowania należnych z tytułu przestępstwa prasowego. Zastosowanie postanowień art. 90. dopuszczalne jest tylko w sprawach prasowych zaistniałych po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

R o z d z i a ł II.

O odszkodowaniu za zajęcie druku.

Art. 91.

Jeśli nie orzeczono prawomocnie konfiskaty zajętego druku, a zajęcie ustało, poszkodowany może żądać od Skarbu Państwa odszkodowania, jednak nie powyżej wysokości rzeczywiście poniesionych kosztów na wydanie druku.

Jeśli zajęcia dokonano na wniosek oskarżyciela prywatnego, od niego należy się poszkodowanemu to odszkodowanie.

Będzie ono dochodzone w trybie postępowania dla spraw cywilnych.

Skargę powodową można wnieść jedynie w ciągu sześciu miesięcy od ustania zajęcia, a jeśli w toczącym się jeszcze postępowaniu może zapaść orzeczenie o konfiskacie — w ciągu sześciu miesięcy od ukończenia tego postępowania.

CZĘŚĆ IV.

Przepisy tymczasowe i końcowe.

R o z d z i a ł I.

Przepisy karne dla poszczególnych obszarów prawnych.

Art. 92.

Na obszarze, na którym obowiązuje kodeks karny 1903 r., wprowadza się przepis następujący:

„Winny podbuizania w druku do popełnienia występku lub wykroczenia, jeśli czyn nie stanowi przestępstwa zagrożonego cięższą karą, — będzie karany aresztem i grzywną do tysiąca złotych, lub jedną z tych kar.

Terminy przedawnienia, określone w art. 45, nie mają w rozumieniu niniejszego prawa wpływu na określenie terminów przedawnienia, określonych w art. 68, ust. 2 i 3 kodeksu karnego z 1903 r.

Art. 93.

Na obszarze, na którym obowiązuje kodeks karny 1871 r., wprowadza się następujące postanowienia:

1) Nawiązkę z powodu wyrządzonej kłózydy moralnej, przewidzianą w art. 52, można przyznać niezależnie od odszkodowania lub wyłączającej je nawiązki, należnych na zasadzie innych ustaw.

2) Kto wychwala w druku przestępstwo — jeśli czyn nie stanowi przestępstwa zagrożonego cięższą karą — będzie karany więzieniem do sześciu miesięcy i grzywną do tysiąca złotych, lub jedną z tych kar.

Art. 94.

Przewidziana w art. 35. grzywna dodatkowa lub podwyższenie grzywny, nie mają wpływu na kwalifikację przestępstwa, jako występku lub wykroczenia (§ 1 k. k. 1871 r.), którą ustalić należy według wysokości kar, przewidzianych w ustawach karnych, określających dane przestępstwo.

Według tych samych zasad us'ala się właściwość sądową (§ 27 ustawy o ustr. sąd. 1877 r.).

Art. 95.

Przez karę pozbawienia wolności, o której mowa w niniejszem rozporządzeniu, należy rozumieć:

- 1) w wymiarze do sześciu tygodni — areszt;
- 2) w wymiarze powyżej sześciu tygodni:
 - a) na obszarze, na którym obowiązuje kodeks karny 1903 r. — więzienie (art. 3 przep. przech. z dnia 2 sierpnia 1917 r. do kodeksu karnego 1903 r., Dz. Urz. Dep. Spraw. T. R. S. Nr. 1, poz. 6);
 - b) na obszarze na którym obowiązuje ustawa karna 1852 r. — ścisły areszt (§ 245 u. k.);
 - c) na obszarze, na którym obowiązuje kodeks karny 1871 r. — więzienie (§ 16 k. k.),

Kary przewidziane w niniejszem rozporządzeniu będą na terenie b. dzielnicy austriackiej w ten sposób orzekane, że za przestępstwa zagrożone karą pozbawienia wolności do 6 tygodni orzekany będzie areszt, a wyżej 6 tygodni areszt ścisły.

Art. 96.

Na obszarze, na którym obowiązuje ustawa karna 1852 r., przestępstwa, przewidziane w części II w rozdziale II oraz art. 58 i 59 części II rozdziału III, są występkami, inne przestępstwa przewidziane w części II w rozdziale III są wykroczeniami.

Art. 97.

Przepis art. 155 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. w przedmiocie wprowadzenia w życie na obszarze Rzeczypospolitej ustawy wojskowego postępowania karnego dla wspólnej siły zbrojnej z dnia 5 lipca 1912 r. (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 368) oraz § 264 wojskowej procedury karnej zachowują moc obowiązującą w dotychczasowym zakresie.

R o z d z i a ł II.

Tymczasowe przepisy postępowania w sprawach prasowych.

Art. 98.

W sądach powiatowych (pokoju) sprawy o przestępstwa prasowe rozpatruje sędzia bez udziału ławników.

Art. 99.

Sędziów pierwszej instancji, rozpatrujących sprawy o przestępstwa prasowe, z wyjątkiem porządkowo-prasowych, wyznacza się na lat trzy. Zmiany są dozwolone tylko w razie przeniesienia sędziego lub z innego równie ważnego powodu.

W związku z przepisem art. 89. rozporządzenia, by sprawy prasowe były traktowane jako pilne i załatwiane poza kolejną innych spraw rozporządzenie niniejsze żąda wyznaczenia stałych sędziów do rozpatrywania spraw o przestępstwa prasowe i to na 3 lata.

Art. 100.

Przy stosowaniu ustawy postępowania karnego 1864 r. sędzia pokoju wydaje nakaz karny w sprawach o przestępstwa prasowe bez wniosku oskarżyciela i bez rozpoznawania sprawy na posiedzeniu publicznem. W sprawach ulegających w razie pojednania umorzeniu, nakazów karnych wydawać nie wolno.

Art. 101.

W okręgach sądów apelacyjnych we Lwowie Krakowie i sądu okręgowego w Cieszynie można w sprawach o przestępstwa prasowe wnieść odwołanie niezależnie od ograniczeń, przewidzianych w § 283 pk.

Ponieważ § 283. pk. zawiera pewne ograniczenia komu i kiedy można zgłosić odwołanie od wyroku a niniejsze rozporządzenie w poszczególnych artykułach zwłaszcza w art. 80, 82, 87 rozszerza prawo zgłoszenia odwołania od wyroku na dalsze osoby w § 283. pk. nie przewidziane, przeto postanowienie art. 101. jest słuszne.

Art. 102.

W okręgach sądów apelacyjnych: w Poznaniu i Toruniu oraz w okręgu sądu okręgowego w Katowicach, sprawy o przestępstwa prasowe, należące do właściwości sądów okręgowych, rozpoznaje ten sąd w składzie trzech sędziów zawodowych, który władny jest również rozpoznawać w tym składzie sprawy o przestępstwa, pozostające w związku z przestępstwem prasowem, jeżeli nie postanowiono rozłączenia spraw połączonych.

W sprawach o przestępstwa prasowe sądem rewizyjnym jest wyłącznie Sąd Najwyższy,

Przepis § 420 ustawy postępowania karnego z 1877 r. o próbie pojednania stron nie ma zastosowania.

wania także w wypadku skargi o zniewagi. popełnione w treści druku.

Art. 103.

W sprawach o odszkodowanie z art. 91, rozpatrywanych według ustawy postępowania sądowego cywilnego 1864 r., należy stosować postanowienia art. 896. i następne.

R o z d z i a ł III.

Przepisy końcowe.

Art. 104.

Minister Spraw Wewnętrznych oznaczy rozporządzeniem władze administracyjne pierwszej instancji w rozumieniu niniejszego rozporządzenia w miastach, wydzielonych z powiatów.

Art. 105.

Postanowienie art. 13. ust. 1. wraz z postanowieniem karnem za jego przekroczenie, przewidzianem w art. 67. będzie stosowane po upływie trzech lat od dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia.

Art. 106.

Z chwilą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia tracą moc obowiązującą następujące przepisy:

a) na obszarze, na którym obowiązuje kodeks karny 1903 r.:

- 1) dekret z dnia 7. lutego 1919 r. w przedmiocie tymczasowych przepisów prasowych (Dz. P. P. Nr. 14, poz. 186) z wyjątkiem art. 34. p. 1 i 4;
- 2) dekret z dnia 7. lutego 1919 r. w przedmiocie tymczasowych przepisów o zakładach drukarskich i składach druków (Dz. P. P. Nr. 14, poz. 146) z wyjątkiem art. 10. ust. 1 i 2;

- 3) następujące artykuły kodeksu karnego: 293 ust. 2 i 4, 293 a. 294, ust. 2 i 3, 294 a, 298, 299, 299 a, 303, 303 a, 304, 305 ust. 1 i 2, 306, 307, 308, 309;
- b) na obszarze, na którym obowiązuje ustawa karna 1852 r.:
- 1) ustawa prasowa z dnia 17. grudnia 1862 r. (Dz. u. p. austr. Nr. 6. z 1863 r.);
 - 2) obowiązujące jeszcze przepisy ustawy z dnia 15 października 1868 r. (Dz. u. p. austr. Nr. 142);
 - 3) ustawa z d. 9 lipca 1894 r. (Dz. u. p. austr. Nr. 161);
 - 4) cesarskie rozporządzenie z dnia 11 sierpnia 1914 r. (Dz. u. p. austr. Nr. 215);
 - 5) art. VII — IX ustawy z dnia 17 grudnia 1862 r. (Dz. u. p. austr. Nr. 8 z 1863 r.), dotyczącej niektórych uzupełnień powszechnej i wojskowej ustawy karnej;
 - 6) §§ 309 — 310 u. k., o ile są sprzeczne z niniejszym rozporządzeniem;
 - 7) punkt A. art. VI ustawy z dnia 22 maja 1873 zaprowadzającej ustawę o postępowaniu karnem (Dz. u. p. austr. Nr. 119);
 - 8) rozdział XXVII ustawy o postępowaniu karnem z dnia 23 maja 1873 r. (Dz. u. p. austr. Nr. 119);
- c) na obszarze, na którym obowiązuje kodeks karny 1871 r.:
- 1) ustawa prasowa z dnia 7 maja 1874 r. (Dz. u. Rz. Niem. str. 65);
 - 2) § 41 kodeksu karnego, o ile jest sprzeczny z niniejszym rozporządzeniem;
 - 3) § 184b kodeksu karnego;
 - 4) § 7 ust. 2 procedury karnej z 1 lutego 1877 r.;
 - 5) rozporządzenie Ministra b. dzielnicy pruskiej z d. 1 czerwca 1921 r. w przedmiocie obowią-

zkowego dostarczania bezpłatnych egzemplarzy druków (Dz. Urzęd. Nr. 20, poz 137).

Postanowienia dotyczące prasy, zawarte w ustawach przemysłowych i skarbowych, pozostają w mocy.

Ustawa prasowa z 17/12 1862 Dz. u. p. Nr. 6 z 1863 została zniesiona z wyjątkiem § 3 ustęp 1, 5, 6, 7, który to § 3 podaje się dla orientacji w całości:

§ 3. O prawie wydawania, brania w nakład i prowadzenia handlu pismami drukowymi stanowią ustawy przemysłowe.

[Wolno jednakże każdemu pisma, przez siebie samego lub też przy współudziale innych według własnego samodzielnego pomysłu ułożone, utrzymywać w własnym nakładzie i spżedawać w własnym mieszkaniu lub też innym wyłącznie do tego przeznaczonym lokalu.

O otwarciu takiego lokalu należy atoli w poprzód donieść władzy bezpieczeństwa. Nie przestrzeganie tych przepisów karaniem ma być jako przekroczenie grzywny od 10 do 100 złr.

W prawie do wydawania perjodycznego pisma drukowego (§ 10) mieści się także prawo do nakładu tegoż]

Polityczna władza krajowa może nadto dozwolnić sprzedaży perjodycznych pism drukowych, miejscowa zaś władza bezpieczeństwa sprzedaży książek szkolnych, kalendarzy, obrazków świętych, modlitw i modlitewników poszczególnym osobom dla oznaczonego okręgu z zastrzeżeniem odwołania.

Drukarze, księgarze i inni właściciele któregoś z wyliczonych w § 10 l. 1 ordynacji przemysłowej z 20. grudnia 1859 przemysłów mogą być, nie licząc wypadku skazania za wykroczenie przeciwko ogólnym ustawom karnym lub podatkowym, tylko wtedy za-

sądzeni na utratę uprawnienia przemysłowego:

a) jeżeli przemysłowiec z powodu osnowy pisma drukowego przez niego w wykonaniu zawodu sporządzonego, wydanego lub rozszerzanego, uznany został winnym zbrodni lub też z powodu takiego pisma, wedle powszechnej ustawy karnej, albo z powodu zaniedbania obowiązkowej staranności i uwagi trzechkrotnie w przeciągu dwóch lat uznany za tak winnym występku lub przekroczenia;

b) jeżeli tenże nie z powodu osnowy pisma drukowego lecz z powodu innego w § 7 ordynacji przemysłowej z 20. grudnia 1859 wzmiankowanego czynu został zasądzonym, a ze względu na istotę przemysłu i naturę popełnionej czynności karygodnej zachodzi w danych warunkach obawa nadużyć w razie dalszego prowadzenia przemysłu.

Utratę uprawnienia przemysłowego orzec może w wypadkach ustępem a) objętych jedynie sąd skazujący a to w zasadzie tylko na przeciąg jednego roku, na zawsze zaś tylko wtedy, jeżeli przemysłowiec, co do którego warunki w ustępie powyższym zaznaczone zachodzą, był już raz skazany na przejściową utratę koncesji przemysłowej.

W wypadkach natomiast objętych ust. b) może władza przemysłowa odebrać uprawnienie przemysłowe bądź na czas oznaczony, bądź też na zawsze ale to jedynie w przeciągu 3 miesięcy, licząc od chwili prawomocności orzeczenia, powodującego odebranie.

Przepisy § 309 i 310 ustawy karnej z 1852 pozostają w mocy o tyle, o ile nie zostały popełnione treścią druku i o ile nie zostały zmienione wzgl. na nowo skwalifikowane jako przestępstwo prasowe w art. 47, 48, 49, 50, 51 niniejszego rozporządzenia.

W redakcji art. 106 w ustępie 6, 7, opuszczono wymienienie ustawy z 17/12 1921 Nr. 3 D. p. p. z r. 1921 poz. 8, która austr. ustawę wprowadzającą ustawę o postępowaniu karnem w art. VI podaje w nowem brzmieniu.

Opuszczenie to wprowadzie nie zmienia celu i intencji rozporządzenia, jednak powyższa ustawa winna była być powołaną dla całości i dokładności.

Rozdział XXVII austr. ustawy o post. karnem z r. 1873 zawierał postępowania karne (proceduralne) w sprawach prasowych.

Rozporządzenie Prezydenta Rzpltej nie jest ustawą choć ma moc ustawy, lecz jest aktem warunkowym, którego moc jest zależną od tego, czy zostanie w porze wniesiony do Sejmu i czy nie będzie przez Sejm uchylony, podczas gdy ustawa jest aktem bezwarunkowym, bezwzględnie wiążącym sąd w myśl art. 81 konstytucji. Wobec niewskazania w ust. 7 art. 44 konstytucji, jakim aktem ma sejm uchylać rozporządzenia Prezydenta Rzpltej, sejm ma w tym względzie całkowitą swobodę prawną i może uchylać je zarówno ustawą, jak zwykłą uchwałą. Sąd w razie wątpliwości obowiązany jest z urzędu wdać się w rozpoznanie ważności rozporządzenia Prezydenta Rzpltej, czy jest ono zgodne z konstytucją i czy mieści się w ramach upoważnienia i tylko w razie ustalenia pozytywnego ma prawo i obowiązek rozporządzenie takie stosować. Uchwała Sejmu nabiera mocy prawnej i wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia w Dzienniku Ustaw. Rozporządzenie Prezydenta Rzpltej z dnia 10. maja 1927 o prawie praso-

wem, wobec nieogłoszenia w Dz. Ustaw uchwały Sejmu z dn a 19 września 1927, uchylającej rzeczzone rozporządzenie, obowiązuje nadal.

(Orz. plen. 18. II. 1928. w Gaz. sąd. Nr. 57. str. 248)

Art. 107.

Czasowe zawieszenie wolności prasy określają ustawy o stanie wyjątkowym i wojennym.

Art. 108.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrom— Sprawiedliwości, Spraw Wewnętrznych i Skarbu.

Art. 109.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie piętnastego dnia po ogłoszeniu.

II.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ.

z dnia 10. maja 1927 r

zmieniające niektóre postanowienia ustaw karnych
o rozpowszechnianiu nieprawdziwych wiadomości
i o zniewagach.

Art. 1.

Kto rozpowszechnia wiadomość świadomie nieprawdziwą lub przekręconą, a mogącą wyrządzić szkodę Państwu lub wywołać niepokój publiczny, choćby wiadomość podawał jako pogłoskę — będzie karany are-

sztem do trzech miesięcy i grzywną do pięciuset zł. lub jedną z tych kar.

Jeśli czynu, przewidzianego powyżej dopuszczono się w przemówieniu publicznem lub w druku, winny będzie karany — resztem do sześciu miesięcy i grzywną do tysiąca złotych, lub jedną z tych kar.

Jeśli czynu przewidzianego w ustępie pierwszym tego artykułu, dopuszczono się publicznie lub w druku, rozpowszechniając wiadomość o działalności władz państwowych, albo o działalności urzędników państwowych lub osób wojskowych, łęiącej w związku z ich obowiązkami urzędowymi lub służbowymi, winny będzie karany — więzieniem od dwóch tygodni do jednego roku i grzywną od dwustu złotych do dwóch tysięcy złotych, lub jedną z tych kar.

Jeśli czynu, przewidzianego w ustępie pierwszym tego artykułu, dopuszczono się publicznie lub w druku, rozpowszechniając wiadomość o niebezpieczeństwie grożącym Państwu w jego stosunkach zewnętrznych lub wewnętrznych, zwłaszcza o niebezpieczeństwie, grożącym jego ustrojowi konstytucyjnemu lub społecznemu, winny będzie karany — więzieniem od miesiąca do lat dwóch i grzywną od trzystu złotych do trzech tysięcy złotych, lub jedną z tych kar.

Nie ulega ściganiu według powyższych postanowień, ani mylna ocena wiadomości prawdziwej, ani przekręcenie szczegółów nieistotnych w danym wypadku.

Art. 2.

Kto czynów, przewidzianych w ustępie 2. 3, 4 artykułu poprzedniego, dopuszcza się wskutek niedbalstwa, lub choćby przez nieogłędność, będzie karany —

aresztem do sześciu tygodni i grzywną do pięciuset złotych, lub jedną z tych kar.

Art. 3.

Jeśli następstwem czynów, przewidzianych w artykułach poprzednich, była poważna szkoda dla Państwa, albo zaburzenie spokoju publicznego lub przeciwdziałanie władzy w jej prawnych zarządzeniach, albo zakłócenie porządku w oddziałach wojskowych — winny będzie karany:

w wypadkach, przewidzianych w ustępie 1 artykułu 1 oraz w artykule 2 — więzieniem do jednego roku i grzywną do dwóch tysięcy złotych:

w wypadkach, przewidzianych w ustępach 2, 3, 4 artykułu 1 — więzieniem od miesiąca do trzech lat i grzywną od tysiąca do pięciu tysięcy złotych.

Art. 4.

Kto ułbiża c z c i lub p o w a d z e Prezydenta Rzeczypospolitej, choćby w jego nieobecności, będzie karany — więzieniem od trzech miesięcy do pięciu lat i grzywną do pięciu tysięcy złotych.

Dowód prawdy, dobrej wiary i prawdopodobieństwa jest niedopuszczalny.

Przestępstwo powyższe będzie ścigane z urzędu.

Art. 5.

Ściganie z powodu zniewagi władzy państwowej, zniewagi urzędnika państwowego lub osoby wojskowej podczas albo z powodu pełnienia przez nich obowiązków urzędowych bądź służbowych, lub w związku z ich stanowiskiem, nastąpi z urzędu w wypadkach przewi-

dzianych w obowiązujących ustawach, a nadto w wypadkach, gdy ściganie jest uzależnione od skargi prywatnej, wniosku lub upoważnienia, a Minister Sprawiedliwości zarządzi ściganie to z urzędu bez względu na brak skargi, wniosku lub upoważnienia.

Znieważony może w każdym okresie sprawy, niezależnie od udziału oskarżyciela publicznego, skorzystać z uprawnień oskarżyciela prywatnego.

W wypadkach zniewagi władzy państwowej, zniewagi urzędnika państwowego lub osoby wojskowej podczas albo z powodu pełnienia przez nich obowiązków urzędowych bądź służbowych lub w związku z ich stanowiskiem, sąd lub prokurator mogą zarządzić zajęcie druku, choćby nie złożono wymaganej ustawą skargi, wniosku, upoważnienia lub zarządzenia Ministra Sprawiedliwości.

Art. 6.

W wypadkach, przewidzianych w artykułach poprzednich, sąd okręgowy lub powiatowy (pokoju), stosownie do właściwości, może na wniosek oskarżyciela publicznego wydać nakaz karny, jeśli uzna stan sprawy za dostatecznie wyjaśniony, a jako karę stosowną, karę nie wyższą, niż pozbawienie wolności do trzech miesięcy, grzywna do tysiąca złotych i konfiskata druku.

Sąd okręgowy wydaje nakaz w składzie trzech sędziów bez rozprawy, po wysłuchaniu prokuratora. W postępowaniu uproszczonem wydaje nakaz jeden sędzia,

Nakaz karny doręcza się jak wyrok zaoczny.

Od nakazu oskarżony może wnieść sprzeciw w ciągu trzech dni od dnia doręczenia nakazu. Wskutek sprzeciwu sprawę rozpoznaje sąd, który wydał nakaz. W razie sprzeciwu przewodniczący sądu (wydziału—izby) zarządzi rozprawę główną i wyznaczy jej termin. Decyzja ta nie ulega zaskarżeniu. Nakaz karny zastępuje akt oskarżenia. Sąd wydając wyrok, nie jest związany karą orzeczoną nakazem.

Postępowanie nakazowe nie będzie stosowane w sprawach przeciw zaaresztowanym, oraz w sprawach należących do właściwości sądu przysięgłych.

Art. 7.

W wypadkach przewidzianych w artykułach poprzednich, skoro tylko stan sprawy pozwoli na wyznaczenie rozprawy, sąd niezwłocznie wyznaczy jej termin na jeden z najbliższych czternastu dni, bez względu na ustalone okresy posiedzeń sądowych. To samo stosuje się w wypadku odroczenia rozprawy. Sądy i urzędy prokuratorskie spełniać będą inne czynności w tych sprawach poza kolejną, a w każdym razie bezpośrednio po niecierpiących zwłoki czynnościach w innych sprawach.

Miedzy doręczeniem oskarżonemu wezwania a rozprawą główną winno upłynąć co najmniej trzy dni, chyba, że ustawa postępowania karnego zezwala na termin krótszy.

Art. 8.

Nakaz karny, przeciw któremu nie wniesiono

sprzeciwu, ulega wykonaniu jak wyrok prawomocny.

Zaskarżenie wyroku do Sądu Najwyższego nie wstrzymuje ściągnięcia grzywny orzeczonej wyrokiem.

Kary zastępczego aresztu nie można wykonać przed uprawomocnieniem się orzeczenia.

Art. 9.

Przepisy art. V ust. 3, 4, 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1862 r. (Dz. u. p. austr. Nr. 8 z 1863 r.) mają zastosowanie także do wykroczeń, przewidzianych w §§ 487 — 491 i 496 u. k. 1852 r., jeśli zniewaga była skierowana przeciw urzędnikowi lub niższemu funkcjonarjuszowi państwowemu albo przeciw wojskowemu ze względu na ich obowiązki urzędowe lub służbowe.

Art. 10.

Na obszarze, na którym obowiązuje ustawa karna 1852 r., przestępstwo, przewidziane w ustępie 1 artykułu 1 tego rozporządzenia, jest wykroczeniem karanem przez sąd powiatowy: przestępstwa, przewidziane w ustępach 2, 3, 4 artykułu 1 oraz w artykułach 2, 3, 4, są występkami; zamiast więzienia orzeka się karę aresztu ścisłego.

Odwołanie można wnieść niezależnie od ograniczeń, przewidzianych w § 283 ustawy postępowania karnego 1873 r.

Art. 11.

Na obszarze, na którym obowiązuje kodeks karny 1871 r., zamiast kary aresztu powyżej sześciu tygodni orzeka się karę więzienia.

Przepis § 196 kodeksu karnego 1871 r. stosuje się odpowiednio także w razie zniewagi wojska lub oddziału wojskowego.

Art. 12.

W okręgach sądów apelacyjnych w Poznaniu i Toruniu i sądu okręgowego w Katowicach nakazy karne wydaje w sądach okręgowych Izba karna wskładzie określonym dotąd obowiązującymi przepisami.

Art. 13.

W części pierwszej art. 263 kodeksu karnego 1903 r. uchyla się ustęp 1, w części drugiej tego artykułu skreśla się wyrazy: „rozpowszechnianie wieści fałszywej, lub“.

Przepis § 308 ustawy karnej 1852 r. zachowuje moc obowiązującą tylko co do sposobów popełniania przestępstw, przewidzianych w §§ 309 i 310 u. k.

Art. 14.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 15.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie piętnastego dnia po ogłoszeniu.

III.

Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych

z dnia 4. lipca 1927 r. Nr. 67 Dz. U. R. P. poz. 595.
w brzmieniu rozp. z 9. III. 1928 Nr. 51 Dz. U. R. P.
poz. 490.

w sprawie bezpłatnego dostarczania druków dla celów bibliotecznych i urzędowej rejestracji.

§ 1. Liczba egzemplarzy druków, dostarczanych przez zakłady graficzne bezpłatnie dla celów bibliotecznych i dla celów urzędowej rejestracji, wynosi dla druków nieperjodycznych siedem, a dla czasopism dziewięć egzemplarzy.

§ 2. Egzemplarze biblioteczne wszystkie, lub z pewnemi ograniczeniami, wymienionemi w dalszych paragrafach niniejszego rozporządzenia, otrzymują:

- a) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
- b) Biblioteka Narodowa w Warszawie,
- c) Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie,
- d) Biblioteka Jagiellońska w Krakowie,
- e) Biblioteka Uniwersytecka we Lwowie,
- f) Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu,
- g) Biblioteka Publiczna i Uniwersytecka w Wilnie,
- h) Biblioteka Publiczna w Warszawie,
- i) Książnica Miejska im. Kopernika w Toruniu,
- j) Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Lwowie.

§ 3. Każdy zakład graficzny winien dostarczać

wraz z egzemplarzami obowiązkowymi, przewidzianymi w art. 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 maja 1927 r. o prawie prasowym po jednym egzemplarzu, odbitym na papierze t. zw. trwałym (bezdrzewnym), wszystkich urzędowych i nieurzędowych druków nieperjodycznych, nie wyłączając utworów muzycznych bez tekstu słownego i druków artystycznych, do właściwej władzy administracyjnej pierwszej instancji dla Biblioteki Narodowej w Warszawie. Niezależnie od tego każdy zakład graficzny winien dostarczać po jednym egzemplarzu wszystkich urzędowych i nieurzędowych czasopism niezwłocznie po ich odbiciu bezpośrednio do Biblioteki Narodowej (a do czasu jej utworzenia — do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego) oraz za pośrednictwem powiatowej władzy administracji ogólnej do Ministerstwa spraw wewnętrznych.

W m. st. Warszawie oraz w woj. warszawskiem, łódzkim i lubelskim każdy zakład graficzny winien dostarczać po jednym egzemplarzu, odbitym na papierze t. zw. trwałym (bezdrzewnym), wszystkich urzędowych i nieurzędowych druków nieperjodycznych oraz po jednym egzemplarzu czasopism bezpośrednio do Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie nadto po jednym egzemplarzu urzędowych i nieurzędowych druków nieperjodycznych objętości ponad 4 arkusze druku, i czasopism, ukazujących się przynajmniej raz na dwa tygodnie, lub rzadziej (dwutygodników, miesięczników, kwartalników) bezpośrednio do bibliotek, wymienionych w punktach d) — h) § 1-go niniejszego rozporządzenia.

W woj. krakowskiem, kieleckiem i śląskiem każdy zakład graficzny winien dostarczać po jednym egzemplarzu, odbitym na papierze t. zw. trwałym (bezdrewnym), wszystkich urzędowych i nieurzędowych druków nieperjodycznych oraz po jednym egzemplarzu czasopism bezpośrednio do Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie, nadto po jednym egzemplarzu urzędowych i nieurzędowych druków nieperjodycznych, objętości ponad 4 arkusze druku, i czasopism, ukazujących się przynajmniej raz na dwa tygodnie, lub rzadziej (dwutygodników, miesięczników, kwartalników) bezpośrednio do bibliotek, wymienionych w punktach c), e)—h) § 1-go niniejszego rozporządzenia.

W woj. lwowskiem, stanisławowskiem, tarnopolskiem i wołyńskiem każdy zakład graficzny winien dostarczać po jednym egzemplarzu, odbitym na papierze tzw. trwałym (bezdrewnym), wszystkich urzędowych i nieurzędowych druków nieperjodycznych oraz po jednym egzemplarzu czasopism bezpośrednio do Biblioteki Uniwersyteckiej we Lwowie, nadto po jednym egzemplarzu urzędowych i nieurzędowych druków nieperjodycznych, objętości ponad 4 arkusze druku, i czasopism, ukazujących się przynajmniej raz na dwa tygodnie, lub rzadziej (dwutygodników, miesięczników, kwartalników) bezpośrednio do bibliotek, wymienionych w punktach c) d) f) g) h) § 1-go niniejszego rozporządzenia.

W woj. poznańskiem każdy zakład graficzny winien dostarczać po jednym egzemplarzu, odbitym na papierze t. zw. trwałym (bezdrewnym), wszystkich urzędowych i nieurzędowych druków nieperjodycznych oraz po jednym egzemplarzu czasopism bezpośrednio

do Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu, nadto po jednym egzemplarzu urzędowych i nieurzędowych druków nieperjodycznych, objętości ponad 4 arkusze druku i czasopism, ukazujących się przynajmniej raz na dwa tygodnie lub rzadziej (dwutygodników, miesięczników, kwartalników) bezpośrednio do bibliotek wymienionych w punktach c) — g) § 1-go niniejszego rozporządzenia.

W woj. pomorskiem każdy zakład graficzny winien dostarczać po jednym egzemplarzu odbitym na papierze t. zw. trwałym (bezdrewnym), wszystkich urzędowych i nieurzędowych druków nieperjodycznych oraz po jednym egzemplarzu czasopism bezpośrednio do Książnicy Miejskiej im. Kopernika w Toruniu, nadto po jednym egzemplarzu urzędowych i nieurzędowych druków nieperjodycznych, objętości ponad 4 ark. druku i czasopism, ukazujących się przynajmniej raz na dwa tygodnie lub rzadziej (dwutygodników, miesięczników, kwartalników) bezpośrednio do bibliotek, wymienionych w punktach c)—g, § 1-go niniejszego rozporządzenia.

W woj. białostockiem, nowogrodzkim, poleskiem i wileńskim każdy zakład graficzny winien dostarczać po jednym egzemplarzu, odbitym na papierze t. zw. trwałym (bezdrewnym), wszystkich urzędowych i nieurzędowych druków nieperjodycznych oraz po jednym egzemplarzu czasopism bezpośrednio do biblioteki Publicznej i Uniwersyteckiej w Wilnie, nadto po jednym egzemplarzu urzędowych i nieurzędowych druków nieperjodycznych, objętości ponad 4 arkusze, i czasopism, ukazujących się przynajmniej raz na dwa tygodnie lub rzadziej (dwutygodników, miesięczników, kwartalników) bezpośrednio do bibliotek, wymienionych

w punktach c) — f), h) § 1-go niniejszego rozporządzenia.

Nadto wszystkie zakłady graficzne na całym obszarze Rzeczypospolitej winny dostarczać po jednym egzemplarzu wszystkich urzędowych i nieurzędowych czasopism do Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie.

Druki nieperiodyczne winny być dostarczane w ciągu tygodnia, a czasopisma — w ciągu 3 dni od ukończenia druku.

§ 4. Władze administracyjne pierwszej instancji przesyłają otrzymane dla Biblioteki Narodowej egzemplarze druków nieperiodycznych co tydzień do Biblioteki Narodowej w Warszawie (do czasu jej utworzenia — do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego).

§ 5. Rejestrację druków prowadzi na podstawie egzemplarzy, dostarczanych dla biblioteki Narodowej w Warszawie, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 6. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie czwartego dnia po dniu ogłoszenia. (ogłosz. 30/7 928).

IV.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości
z dnia 28. maja 1927 r. Nr. 49 Dz. U. R. P. poz. 442
w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 maja 1927 r. o prawie prasowym.

§ 1. Z pomiędzy dwóch lub więcej sądów pokoju, urzędujących w siedzibach sądów okręgowych

w Białymstoku, Kaliszu Lublinie, Łodzi, Pińsku i Płocku, Suwałkach, Warszawie, Włocławku i Zamościu oznacza się następujące sądy jako właściwe w myśl art. 70 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o sprawie prasowej dla postępowania przeciw oskarżonym o przestępstwa prasowe, należące do właściwości sądów pokoju, a popełnione w obrębie sądu okręgowego:

- a) w siedzibie sądu okręgowego w Białymstoku — sąd pokoju III okręgu w Białymstoku,
- b) w siedzibie sądu okręgowego w Kaliszu — sąd pokoju I okręgu w Kaliszu,
- c) w siedzibie sądu okręgowego w Lublinie — sąd pokoju I okręgu w Lublinie,
- d) w siedzibie sądu okręgowego w Łodzi — sąd pokoju VIII okręgu w Łodzi,
- e) w siedzibie sądu okręgowego w Pińsku — sąd pokoju I okręgu w Pińsku,
- f) w siedzibie sądu okręgowego w Płocku — sąd pokoju I okręgu w Płocku,
- g) w siedzibie sądu okręgowego w Suwałkach — sąd pokoju I okręgu w Suwałkach,
- h) w siedzibie sądu okręgowego w Warszawie — sąd pokoju X okręgu miasta st. Warszawy,
- i) w siedzibie sądu okręgowego we Włocławku — sąd pokoju I okręgu we Włocławku.
- k) w siedzibie sądu okręgowego w Zamościu — sąd pokoju I okręgu w Zamościu.

§ 2 Sądy pokoju, wymienione w § 1 niniejszego rozporządzenia, są właściwe również dla postępowania przeciw obwinionym o przestępstwa, przewidziane w art. 67 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej

o prawie prasowym, o ile do osądzenia byłby właściwym w myśl art. 70 ust. 2 rozporządzenia o prawie prasowym jeden z sądów pokoju, mających siedzibę w tej samej miejscowości.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze uzyskuje moc obowiązującą z dniem 8. czerwca 1927 r.

V.

Rozporządzenie

Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 25 maja 1927 r. Nr. 49 Dz. U. R. P. poz. 442. w sprawie oznaczenia w miastach, wydzielonych z powiatów, władz administracyjnych I-ej instancji, powołanych do wykonywania nadzoru nad prasą, zakładami i składami druków.

§ 1. Właściwemi władzami administracyjnymi I-ej instancji w rozumieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 maja 1927 r. o prawie prasowym (Dz. U. R. P. Nr. 45, poz. 398) w miastach wydzielonych z powiatów są:

- a) w m. st. Warszawie, Łodzi i Wilnie — Komisarze Rządu;
- b) w Krakowie, Lwowie, Katowicach, Królewskiej Hucie i Bielsku — dyrektorowie policji;
- c) w Poznaniu, Bydgoszczy, Gnieźnie, Inowrocławiu, Toruniu i Grudziądzu — prezydenci miast.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 8. czerwca 1927 r.

Spis rzeczy:

A. DEKRET PRASOWY:

Cz. I. O prasie.		Str.
R. I.	Postanowienia ogólne art. 1—5	3
R. II.	O drukach art. 6—14	6
R. III.	O zakładach graficznych i składach druków art. 15—19	12
R. IV.	O czasopiśmie art. 20—29	15
R. V.	O sprostowaniach i ogłoszeniach art. 30—33	21

Cz. II. O przestępstwach prasowych.

R. I.	Postanowienia ogólne art. 34—45	25
R. II.	O niektórych przestępstwach drukowych art. 47—57	32
R. III.	Przestępstwa porządkowo-prasowe . art. 58—67	40

Cz. III. O postępowaniu i odszkodowaniu.

R. I.	O postępowaniu w sprawach prasowych art. 68—90	45
R. II.	O odszkodowaniu za zajęcie druku art. 91	72

II

Cz. IV. Przepisy tymczasowe i końcowe.

R. I. Przepisy karne dla poszczególnych obszarów prawnych art. 92—97	72
R. II. Tymczasowe przepisy postępowania art. 98 — 103	74
R. III. Przepisy końcowe art. 104—109	76
 B. ROZP. PREZ. RPLITEJ z DNIA 10. V. 1927 ZMIENIAJĄCE NIEKTÓRE POSTANO- WIENIA USTAW KARNYCH O ROZPO- WSZECHNIANIU NIEPRAWDZIWYCH WIA- DOMOSCI i O ZNIEWAGACH.	81
 C. ROZP. MIN. W. R. i O. P. z 4. VII. 1927 O EGZEMPLARZACH OBOWIĄZKOWYCH.	89
 D. ROZP. MIN. SPRAW. Z 28. V. 1927 O WYKONANIU DEKRETU PRASOWEGO	92
 E. ROZP. MIN. SPRAW WEWN. Z 25 V. 1927 W SPRAWIE WYZNACZENIA WŁADZ PO- WOŁANYCH DO NADZORU NAD PRASĄ.	94

NAKLADY KSI
Dra MAKSYMILJA
WE LWOWIE, UL. B.

UNIwersytet WROCLAWSKI

Bibl. Wydz. Prawa i Admin.

12491 I

- Ustawa karna z ust. dod. wyd. V. z
POLSKA PROCEDURA KARNA.
E. WIELICZKOWSKI: Ustawa
Dr. A. Laniewski i K. Sobolewski:
Ustawa wekslowa i czekowa.
F. KONIECZNY: Ustawa cywilna austriacka wyd.
Dr. A. LANIEWSKI: Patent niesporay i ust. dodatkowe.
Dr. A. LANIEWSKI: Ustawa konkurs., ugodowa i zaczepna.
Przyjaciół adwokata (Zbiór czasokresów i taryf).
Dr. J. REINHOLD: Ustawa austr. o pomocnikach handlowych.
Polska ustawa łowiecka.
Polska ustawa budowlana.
Dr. J. GOTTESMANN i Dr. M. RAPPAPORT: Wzory eg-
zekucyjne i konkursowe (dla adwokatów).
Dr. J. GOTTESMANN i Dr. A. WIEDER: Ustawa o ochro-
nie lokatorów z orzeczeniami. Wyd. II. rozszerzone.
Ustawa o ustroju sądów powszechnych.
B. ŁUKOMSKI: Służba śledcza i taktyka kryminalna.
W. MARGUERITTE: Grzech.
J. BLOCH: Życie płciowe naszych czasów.
ACHMED ABDULLAH: Złodziej z Bagdadu.
CLAUDE FARRERE: Bitwa pod Cuszimą.
H. ZBIERZCHOWSKI: Stepowa panienka.
H. ZBIERZCHOWSKI: W paryskim wirze. (powieść)
CONAN DOYLE: W sieci spisku, powieść krym.
E. AMICIS: Serce.
D. MEREŻKOWSKI: Julian Apostata.
K. OTERO: Wspomnienia awanturnicy.
SVEN ELVESTAD: W szponach demona, pow. krym.
SVEN ELVESTAD: Krzyk w nocy, pow. krym.
J. VERNE: Wśród dzikich plemion Buchary (2 tomy).
J. VERNE: Robinson amerykański.
J. VERNE: W płomieniach indyjskiego buntu (2 tomy).
J. VERNE: Archipelag w płomieniach.
Dr. BIRD: Duch puszczy.
J. F. COOPER: W dziewiętych prerjach Ameryki.
E. A. POE: Przygody Artura Gordona Pyma.
JACHOWICZ i KRAŚZEWSKI: Bajki wierszem i prozą.
Z. Węclewski: Słownik grecko-polski.
Ł. KONCEWICZ: Słownik łacińsko-polski.
M. ROSCISZOWSKI: Dobry ton.
Dr. A. BEREZOWSKI: Starszy radca skarbu: Czy chcesz być
sprawiedliwie opodatkowanym? Cz. I. podatek przemysłowy
Cz. II. podatek dochodowy, Cz. III. Należitości.
Wyłączne zastępstwo firm K. GRAESER i H. MANZ w Wiedniu.

12491
KRYMINALNA
PRAWO